

Весняна
Метушня

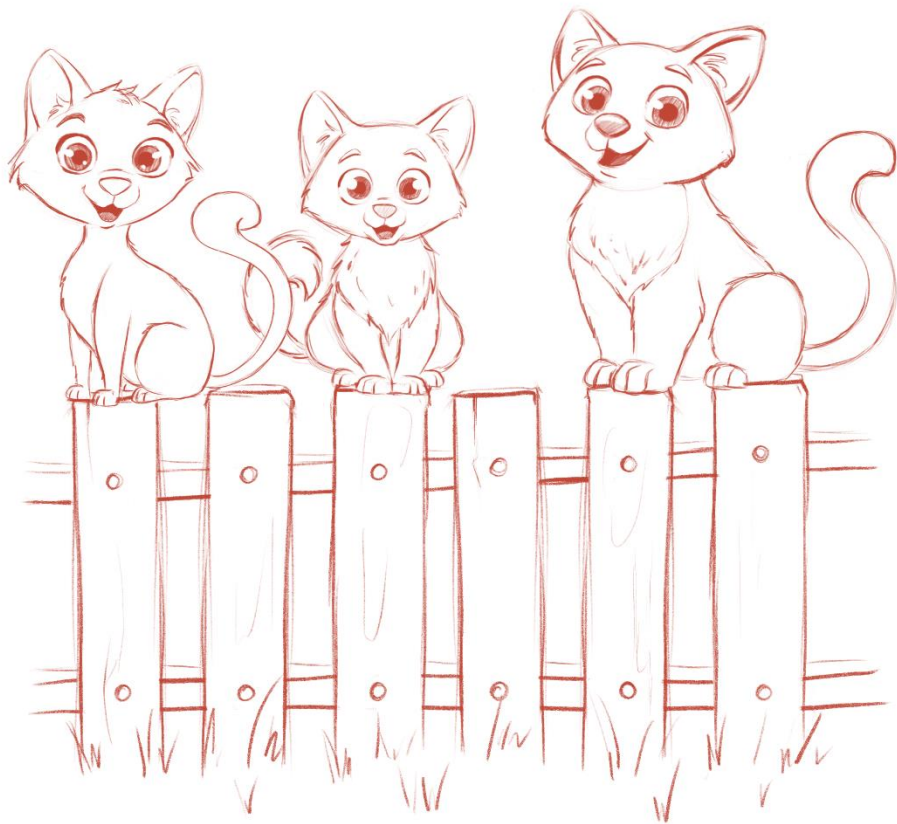
Збірник готували: колектив авторів
Упорядниця: Марія Солтис-Смирнова
Художниця: Марина Ільченко
Макет підготувала: Марія Солтис-Смирнова

ISBN: 978-966-2524-81-9

Наталя Жиліна-Жура

Весняні котики

Розумію, що незручно,
Як коти волають гучно.
Ввечері, удень і вранці
Котики, немов вигнанці,
Ходять поперек, уздовж,
На смітник, на дах і повз.
Просто нюхають кущі
Й кожен голосно кричить.
Як на ум спадає вам,
Що це радісно котам?
Кожен рік Весна блукає –
Шлях торішній забуває,
Бо узимку бездоріжжя:
Де Полтава, Запоріжжя?
Де Чернігів? Де Дніпро?
Наче ж тут торік було!
То ж задалегідь коти

І виходять з хати
Весну закликати.

Спросоння

У одну погідну днину,
Ясну, наче та світлина,
Вийшов з нірки їжачок,
В нього м'ятий піджачок,
Ніжки шкутильгають трішки.
Сон зимовий – то не смішки!
У калюжу зирк їжак
І як зойкне:
– Що за жах!
Хто бридкий цей їжачисько –
Як непотріб піджачисько,
Сиві голки, очі сонні?
Якби я такий спросоння
Встав пом' ятий, неохайний,

Не пішов би світ прегарний
Видом зовнішнім псувати.

Про мляву білку

Визирнула із дупла
Білка трохи млява.
Бачить – сосни зеленіють,
А були ж біляві.
Саме ласувало сонце
Снігом на узліссі,
І збігали води талі
В лісника по стрісі.
Вирішила білка млява –
Лютий на порозі,
Вже весна ось-ось нагряне,
А я тут не взмозі
Показати їй кульбіти,
Сальто закрутити.

Бути кволою й сумною
Зайняття не хитре.
Перегляну просто зараз
Денний розпорядок.
Не дарма ж мені дістався
Хвіст-кермо у спадок.
Лінуватись годі!
Зміни у природі!

Заяча шубка

Заєць біг запобігаєць
Степом, гаєм, полем, гаєм.
Треба швидко-швидко бігти,
Щоб весні запо-побігти.
Якщо хтось не зрозумів,
Зайчик шубку не змінив.
Скрес сніжок, весна ось-ось,
Хоч би зайчику вдалося

Запобігти теплій шкоді.
Шубка біла вже не в моді.
Треба сіру купувати –
Не чекає вовк зубатий,
І лисиця зголодніла.
Білим зайцем забіліло
Степом, гаєм, полем, гаєм,
Наче хуга знов гуляє.

Наталя Бурянчик

Вінок із кульбаб

Понеділок виявився теплим та погожим. Ліза весело підстрибувала дорогою до школи. Вона чекала зустрічі з новою вчителькою. Анастасія Ігорівна переїхала до їхнього містечка з Херсону. Молода, креативна і дуже гарна. Краса для Лізи була надважлива, тому і конфлікти, як от з однокласницею Орисею, були саме через це.

— Мамо, дивись! — Ліза махнула рукою в сторону невеличкої балки, щільно завітченої жовтими кульбабами. — Можна нарвати букет для Анастасії Ігорівни?

— Збирай, але не затримуйся. До початку уроку 15 хвилин.

Дівчинка швидко збігла вниз по схилу і давай щодуху хапати жовті квіточки. Їй здавалося що букет замалий, хоча він вже перестав поміщатися в долоні.

— Ходімо доню, — покликкала мама. — Нам потрібно поспішати.

Ліза щодуху мчалася до школи, їй так хотілося вразити вчительку. Вона переймалася думкою, що Оріся могла нарвати такий самий букет адже ходять вони зазвичай однією і тією ж дорогою.

Зайшовши до класу Ліза переможно всміхнулася. Квітів на столі не було. Задерши носика вона підійшла до вчительки й мовила.

— Анастасіє Ігорівно, це для вас.

— Яка краса, дякую тобі, Лізо! Такий величезний букет кульбабок і так приємно пахне.

Лізині очі засяяли, вона крадькома зиркнула на Орісю, і побачивши заздрість у очах однокласниці, ще більше зраділа. В цю мить вона улюблениця Анастасії Ігорівни.

— Шкода, що вони швидко зав'януть, продовжила вчителька.

— А ви їх у вазу поставте.

— Це не допоможе. Польові квіти надзвичайно швидко в'януть. Але у мене є краща ідея!

Вчителька поклала квіти на стіл та відібрала з найдовшими стебельцями.

— Раз трапилася така нагода, змінимо послідовність уроків. На першому зробимо класну годину. Будемо вчитися робити вінок.

— Ураа! — заголосили діти в класі.

Вчителька зсунула парти півколом, а сама стала попереду. Почала розповідати як правильно вибрати квіти та зробити перший вузлик на віночку, як можна вплітати нові та фіксувати їх у необхідному положенні. Першу на поміч покликала Лізу, адже завдяки їй сьогодні такий незвичний майстер-клас. Потім по черзі почали виходити інші діти та допомагали вплітати по декілька квіточок. Вінок вийшов чудовий, яскравий та запашний. Анастасія Ігорівна зафіксувала край та одягнула на голову Лізі. Дівчинка сяяла.

— А де ж стрічки? — почувся голос Орисі. — У справжньому вінку мають бути ще різнокольорові стрічки.

Ліза закипіла від злості, на зауваження однокласниці.

— У віночку можуть бути стрічки, — зауважила вчителька, — але це не обов'язково. У нас польові квіти, тому можемо і без стрічок.

— А що як ми зробимо стрічки з кольорового паперу? — продовжила Орися. З посмішкою дивлячись на Лізу.

— Гарна думка, — вчителька кивнула головою та відчинила шафу біля дошки, аби дістати стос паперу.

Ліза похмуро зиркнула на Орисю, не хотіла вона втрачати свою зіркову позицію.

Вчителька роздала усім дітям по листку кольорового паперу і наказала розрізати на однакові смужки та склеїти в одну довгу стрічку. А Лізі та Орисі

дала завдання приклеювати їх до віночка. Дівчатка насупилися, але не відмовили.

Робота текла весело і гамірно. Діти так захопилися створенням найкращого віночка, що швидко робили потрібні завдання. Анастасія Ігорівна допомагала кожному і продовжувала розповідати цікаві легенди та повір'я, пов'язані з вінками та традицією їх створення. Говорила про символізм кольорів стрічок та квітів, про різні техніки плетіння в залежності від регіону. Розповідь була настільки цікавою, що всі діти поринули у мрії, та майже бачили перед очима старовинні вогнища та плин віночків рікою, гамірні весілля та запальні вечорниці. Навіть Ліза з Орисею працювали удвох, повністю забувши про свої суперечки. Стрічку за стрічкою вони додавали у вінок, обережно підтримуючи його та розправляючи кожную деталь.

Ось нарешті вінок був готовий. Діти вирішили зробити загальне фото і попросили Анастасію Ігорівну одягти вінок. Вона погодилася за умови, що потім

зроблять ще фото де кожна дівчинка в класі по-черзі буде у вінку. Ох і радощів було з фотографіями, ще більше ніж зі створенням. На телефоні запустили 10 секундний таймер і ставали півколом, але хлопці той час не витримували і намагалися смикати дівчат. Всі починали вовтузитися, тож кожне фото вийшло динамічне і веселе. А в кінці зробили хоровод та зняли спільне відео, аби була пам'ять про таку веселу класну годину. Оріся тримала Лізу за руку і дівчатка весело кружляли в хороводі, співаючи декілька рядків веснянки, яку щойно знайшли на Ютубі.

Тиждень минув швидко і весело. Вінок щоправда зав'яз, але лишилися веселі фото і відео на згадку. Ліза почала товаришувати з Орисею, і відчула що ніякої конкуренції між ними не існує, адже товаришувати набагато приємніше ніж сперечатися.

Іванна Голуб

Нектар життя

Маму Бджілку розбудив теплий сонячний промінець. Їй снилося гаряче літо і пахучий пилок квітів, який лише бджоли вміли перетворювати на запашний, жовто-сонячний мед!

– Нектар життя, – подумала і посміхнулася матуся Бджілка, прокинувшись і солодко потягнувшись, – пора годувати дітей. І треба було б перевірити запаси меду у вулику!

Найменше вередливе бджоленя не хотіло вставати і кудись летіти, і тому, притулившись до мами, міцно заснуло.

І мама Бджілка вирішила не будити малюка, проте, роззираючись навколо, згадала про татуса Трутня:

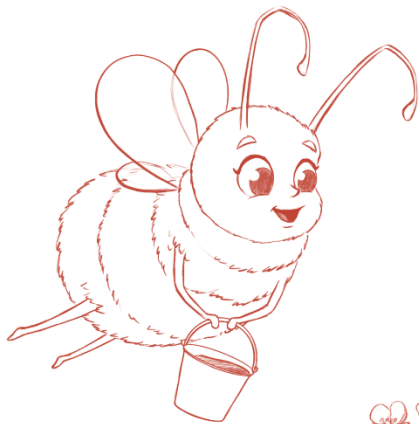
– А де ж це він знову подівся? Ох, ці татусі – вжжух, і ти вже не знаєш, де їх шукати та чим вони займаються!

Матуся Бджілка ще більше розсердилася, коли побачила, що татусь знову не доробив те, що давно обіцяв:

– Жжах! Трутень і є трутень... – дуже тихенько промовила вона, розуміючи, що всю роботу знову мусить поробити сама.

– І що ти вдієш з тим Трутнем... – продзижчала бабуся Бджілка і почала допомагати готувати сніданок для бджоленят.

Мама Бджілка вилетіла з вулика і з задоволенням подивилася навколо себе. Весна! Яскраве сонечко, глибоке синє небо, щебет птахів і перші квіти! Вона підлетіла до пахучого деревця з ніжними рожевими квітами.

– Привіт, Бджілко, – зашуміло вітами, листочками та квітами деревце. – Я вже розквітло, і так радісно, що ти прилетіла! Врожаю бути!

– Дякую тобі, Персику, і тобі дякую, Абрикосо, за добрі слова і за їжу для моїх діток! – матуся Бджілка назбирала стільки нектару, скільки могла донести.

– Тобі дякую! Мої квіти так чекають на бджілок! – відповіла Абрикоса.

– А тобі не важко стільки працювати самій? Клич своїх бджілок у поміч, бо мої ніжні квіти будуть цвісти лише кілька днів! – захвилювався Персик.

Мама Бджілка швидесенько повернулася до вулика з радісною звісткою і весняним настроєм.

– Весна прийшла! Розквітнули Персик та Абрикоса! Навіть квіти наші улюблені зацвіли! Снідаймо та нумо до праці!

За кілька хвилин уся бджолина сім'я вилетіла з вулика. Малі бджоленята зачудовано роздивлялися, як змінився світ, поки вони спали. Дідусь пильно пантрував,

щоб бджоленята поводитися чемно та не втрапили у якусь халепу. Мама та бабуся навчали, як правильно збирати запашний квітковий пилок, з якого потім будуть готуватися смачні та корисні продукти.

Малі бджоленята охоче та весело навчалися, кумедно борсаючись у периковому та абрикосовому цвіті. Танцювали по рослинах, які вже притягували їх своїм ароматом і красою. Сміх та веселе дзижчання дуже допомагають у спільній праці!

На бджолиний гул прилетів прудкий цікавий Вітерець. Час від часу він загравав із малими бджоленятами. Він гойдався на гіллі квітучих дерев та лише зненацька зачіпав малих бджоленят, які намагалися віддалитися від бджолиної сім'ї або не працювали – ловили гав.

Спантеличені бджоленята летіли сторч головою, але Вітерець ніжно підхоплював та підтримував їх, щоб малеча не лякалася. Малі не розуміли, що це вітерець з ними бавиться і голосно скаржилися дорослим на

невидимі чари, які заважали їх пустошам. Всім було так радісно, що навіть хмаринки, які збіглися подивитися на цей весняний гармидер, так сміялися, що аж заплакали короточасним весняним дощиком. Таким гарним і таким веселковим!

– Ой! Ойой! Стільки води! Ми мокрі!
– здивувалися малі бджоленята.

– Негайно у вулик! – скомандувала мама Бджілка, а бабуся уже на порозі вулика рахувала усіх малих бджоленят, проте їх було так багато, що збилася з рахунку...

Дощ як розпочався, так раптово і закінчився. А хто не встиг залетіти до вулика, грівся та сохнув під гарячим промінням весняного сонечка.

Цілий день працьовиті бджілки трудилися, поповнюючи свої медоносні запаси.

– А хто ж скаже, – звернулася Мама Бджілка до дітей, – скільки роботи ми зробили сьогодні за один день?

Не очікуючи на таке складне запитання, усі мовчали, притискаючи свої золотенькі крильця і лише посапуючи носиками. Звісно, за усіх відповіла бабуся Бджілка:

Лише сьогодні ми, одна бджолина сім'я, запилили аж два мільйони квітів! Повірите?

– Ні! – щиро здивувалися й загули усі бджоленята, – не повіримо!

– А це правда! – підтвердила мама Бджілка. – Людині і природі ніколи не вижити без нас, адже ми усі – великі трудівниці! Ми не тільки запилюємо рослини, ми продовжуємо життя на усій Землі!

– Оце так! – знову здивувалися зовсім маленькі бджілки. – А ми й не знали!

– А ще своєю працею, мої золотенькі крихітки, ми даруємо людям й усім живим істотам, окрім якого тільки різноманітного меду, – прополіс, пергу, віск, маточне молочко, бджолину отруту! І усе це є найкращими природними ліками!

Уся бджолина сім'я, особливо найменші, відчула у своїх щирих і щедрих сердечках велику насолоду і гордість від того, що саме їмньому нескінченному роду пощастило дарувати світові стільки добра і милосердя.

– Нектар життя, – знову подумала і посміхнулася матуся Бджілка, солодко потягнувшись, – пора усім лягати спати.

Світлана Тодер

Квітковий секрет

«Вивірка, вивірка плига вгорі!..
Онде праворуч, за гілкою, — гляньте!..»
(«Вивірка» Олександр Олесь)

«Декілька стрибків і буду на іншому кінці парку»,
— подумала Білка та приготувалась плигнути.

— Почекай, Кірсю, — почулося знизу.

Білка глянула туди, звідки долинав голос, і побачила маленьку рудоволосу дівчинку з букетиком квітів, яка бігла поперед мами. На сонці волосся Кірсі виглядало дивовижно. Білка замилювалася дівчинкою й навіть на мить забула, що поспішала на інший кінець парку. Там її вже зачекалися золотисті горішки й жолуді. «Які ж вони гарні й смачнезні! Стрибнеш на гілку — і дивуешся красі: кольорові листочки раз по раз повільно

опускаються на землю. Між ними виблискують на сонці апетитні плоди. Ммм-м-м-м...»

— Мамо, мамо, дивись, он там на гілці білочка! — радісно вигукнула Кіруся, помітивши руду.

Мама вийняла із сумки торбинку з горішками. Взяла декілька в долоню й простягла в очікуванні. Білка вагалася: «Чи варто долати шлях через увесь парк, якщо і тут є смачна пожива?» Дещо з острахом, але спритно вона все ж пострибала до долоні з горішками. Ухопила два — й чимдуж на гілку.

— У неї такий гарний хвостик! — зауважила Кіруся.

— Як і в тебе, доню, — лагідно мовила матуся, усміхаючись та погладжуючи волосся донечки. — Такий само пухнастий і рудий.

— А можна я спробую дати горішок білочці?

Матуся простягла торбинку Кірі, й та заходилася пригощати руду тваринку. До неї Білочка наближалась

охочіше, радо брала горішки та відносила в дупло. Скоро зима, тож треба подбати про запаси.

Коли торбинка Кірусі спорожніла й настав час прощатися, дівчинка залишила для Білочки свій букетик і пообіцяла прийти завтра.

Кіруся дотримала свого слова. Вона прийшла наступного дня, а потім ще багато днів поспіль. І щоразу, окрім смачненького, залишала рудій квітковій букетики. Білочка вже звикла до дівчинки та з нетерпінням виглядала її. На інший кінець парку стрибала хіба задля розваги або ж по жолуді, які Кіруся не приносила.

Та ось одного дня дівчинка з мамою не прийшли. Минув тиждень, а її все не було. «Може, поїхала кудись?»

Стара Сорока, побачивши сумну Білку, мовила:

— Хворіє твоя Кіруся. Не прийде.

— Що ж тепер робити? — занепокоїлася рудохвоста.

Та відповідь не змусила себе чекати. Сорока дала чудову пораду, бо знала давній «Квітковий секрет».

— Пам'ятаєш, Кіруся залишала тобі букетики?

— Так-так! Вони всі в дуплі до ниточки почеплені, як грибочки. Сушаться, — пожвавішала Білочка, хоч і не дуже розуміла, до чого хилить Сорока.

— Так-от, повітрушуй із усіх можливих квіточок насінинки і склади в кошичок, сплетений з листочків каштана. У тебе є такий. Я бачила. Важливо перед цим на дно покласти зерня найміцнішого горіха, який є в тебе. Ти знаєш, як його віднайти. Часу обмаль, та я впевнена, що знайдеш.

Білка уважно слухала, а Сорока продовжувала:

— Через два дні буде ідеальна ніч для дива, тож звечора почепи кошик на гілку біля свого дупла, а вранці, з першим промінням, занеси назад і тричі прокажи: «Я квітковий секрет знаю, всі хвороби відганяю від Кірусі руденької — дівчинки маленької». Потім насінням посип

вхід у дупло, а горішок з'їж, щоб хвороба не прийшла до тебе, а розчинилася в повітрі».

Тільки це доказала, змахнула крилами й полетіла, ніби й не було.

Білочка поспішила в дупло. «Так, спочатку горішок знайти, потім квіти потрусити, а кошик онде в кутку. До роботи!»

Більше дня пішло на пошуки горішка. Не така це легка справа! Кожен треба постукати, притулити до вуха, щоб послухати його... Ех! Тепер слід відкрити й вийняти зерня. Білочка пробувала зубами, кидала з дерева — усе дарма. «Може, спробувати каменем?» — подумала й відразу пострибала пробувати. «Не виходить! Нічого не виходить!» — у розпачі Білочка й не помітила, як до неї підійшов хлопчина. Злякалася, коли почула гучний звук удару й тріск шкаралупи. Хлопчина допоміг їй розтрити горіх. «Ура!»

Хлопчик зібрав зернята й подав рудій зі словами: «На твердий горіх потрібен твердий камінь». Усміхнувся

привітно й пішов, а Білка поспішила до квітів, бо підкрадався вечір перед диво-ніччю. «Чи встигну?»

Сонце вже скотилося за горизонт, коли втомлена Білочка почепила на гілці кошик із зернятком найміцнішого горіха й насінням Кірусиних квітів. «А тепер можна й поспати. Тільки б усе вдалося!»

Тим часом хвора Кіруся лежала в ліжку й дивилася сни. Мама на кухні тихо плакала, бо, як сказав напередодні лікар: «Пігулки тут не допоможуть. Залишається хіба вірити в диво». Та звідки його чекати?

Дуже швидко настав ранок. І коли перші промені з'явилися з-за обрію, Білочка виконала все, що казала Сорока. Уже через день до дерева бігла радісна, хоча ще й слабка Кіруся. Принесла, як завжди, горішки й букетик. От тільки тепер він був із гілочок, бо зима почалася.

***

Кіруся приходила до Білочки часто, але дуже здивувалася, коли одного весняного дня помітила вгорі на дереві квіти. Білочка теж не повірила своїм очам: уранці, виходячи з дупла, побачила розмаїття квітучих стебел. «Вони що, за одну ніч вирости? Та ще й на дереві?» А це з приходом весни із насінинок Кірусиних квітів проросли нові. Білочці це дуже сподобалося, і вона почала доглядати за рослинами, які тішили око аж до пізньої осені. А Кіруся більше не приносила букетики, адже в руді тепер був власний квітник. Зате ласощів стало більше. І не тільки горішків, а й шишок і жолудів.

Еліна Заржицька

Коли квітне яблуня

Пухнастий жовтогарячий шар сонця ще не встиг всістися на шовковій блакиті неба. Його довгі коси заплуталися серед гілок високих дерев, що росли у дворі, і під теплими дотиками золотого волосся дерева розправляли зіщулені від морозу стовбури, тягнули догори тоненькі галузки, ніжили у теплому повітрі зеленкуваті пуп'янки.

Де-не-де на асфальті відблискували, немов скалки скла, світло-сині калюжі – маленькі приятельки небес.

Хлопчик діловито вийшов з під'їзду і покрокував у кінець двору, туди, де росла стара Яблуня. Справа у нього була важлива – подивитися, чи пережило минулу сувору зиму його улюблене дерево. І не тільки тому, що Хлопчик дуже полюбляв яблука. Ні, просто з Яблунею було пов'язано багато різних спогадів: і рожеві пелюстки запашних квітів, що злітають униз невагомими сніжинками й устеляють землю, і гострий сучок, що

зробив на штанцях величеньку дірку, і солодкий прохолодний сік, який тече по пальцях, і, навіть, почуття страху, коли, сидячи на гілці, помічаєш, що униз шляху немає...

Яблуня стояла темна і похмура. З одного боку дерева висіла суха напіввідламана гілка, а молоде листячко не тягнулося до сонця, а звисало, зів'яле й пожовкле.

– Ой, яка ж вона... хвора, мабуть, – занепокоєний, Хлопчик підскочив до дерева і сам себе запитав: – Що ж робити?

Кущі біля паркану розійшлися, і з них визирнув білявий підліток у кепці, одягненій козирком назад, і старому темно-зеленому светрі. Він уважно оглянув Яблуню і запевнив:

– Звісно, що хворіє дерево, – і звинувачувально погрозив пальцем. – І все чому? А тому, що недбайливий, дерево погано доглядаєш.

Білявий виправив кепку й, обережно розхиливши гілки, підійшов до Хлопчика.

– Чом лізеш туди, куди не просять? – незадоволено протягнув Хлопчик, змірюючи поглядом незваного співбесідника. Але, побачивши, що кулаками справі не допоможеш, насмішкувато поцікавився: – Ти в нас хто? Невже головний знавець зі здоров'я дерев?

– Можна сказати, що й так, – мирнолюбно погодився хлопчина і запропонував: – А давай разом Яблуню полікуємо.

– Як же її лікувати? – здався Хлопчик. І, пригадавши, як Мама лікує його або батька, додав: – Не будемо ж ми їй пігулки давати або уколи робити.

– Дереву цього не треба, – посміхнувся несподіваний знайомиць, знову виправляючи кепку. – Ось я зараз...

І знову поліз у куці.

Повернувся він, тягнучи за собою два відра – одне велике, по вінця налите чимось білим, наче молоко, а

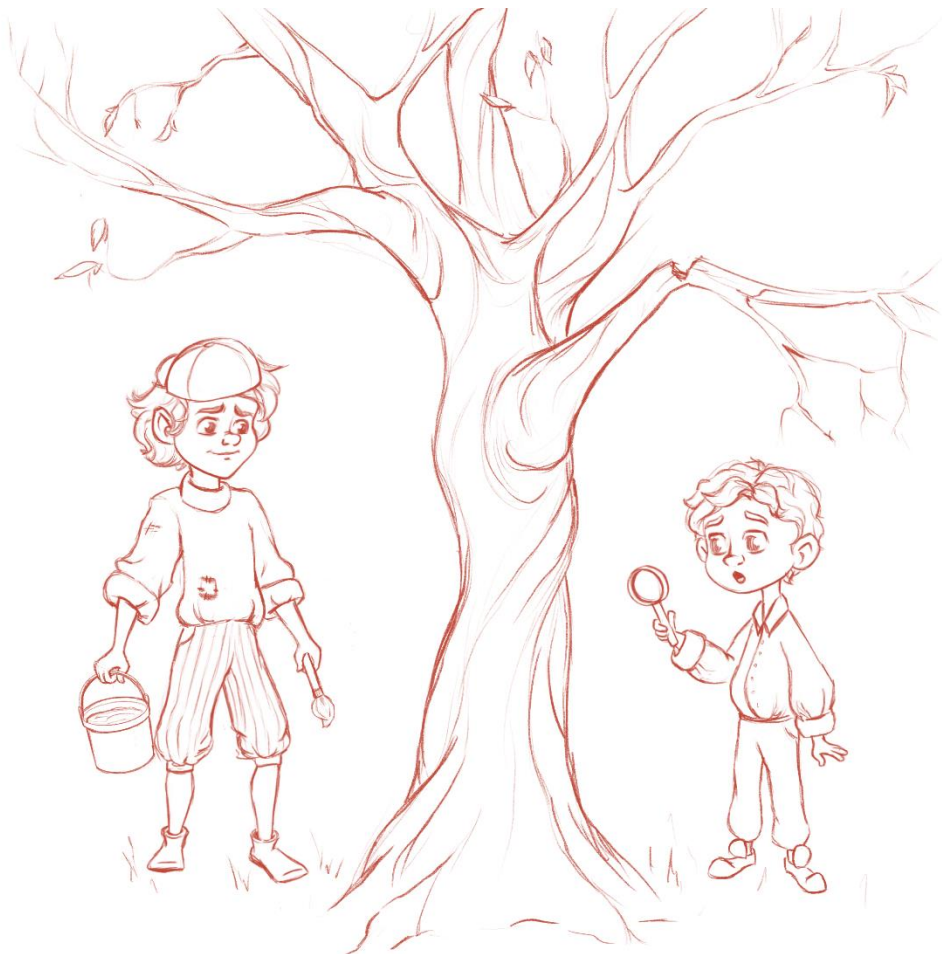
друге дещо менше, закрите накривкою. З кишень його потертих джинсів стирчали різноманітні щітки, ножиці, ще якісь інструменти.

– Це ліки для дерева, – пояснив він Хлопчикові, поставив відра, поклав поруч них щітки і дістав з однієї із численних кишень невелику пилку. – Почнемо?

– Гей, ти! Навіщо тобі пилка? – захвилювався Хлопчик.

– Спилю відламану гілку. Вона все одно загинула, тепер лише дереву заважає, – заспокоїв Хлопчика новий приятель. – Ти краще допоможи, гілку притримай, щоб пиляти було зручніше, – він почав пиляти, пояснюючи далі: – Окрім того, вже давно треба було зайві гілки прибрати, вони соки з дерева висмоктують, тому яблука зменшуються, і врожай теж. От приберу зараз декілька непотрібних, і цьогоріч Яблуня, знаєш, які великі плоди принесе?!

– Ну, ти й хвалько! – не витримав Хлопчик. – Хіба ж Яблуня через цю поламану гілку така нещасна стоїть?

– Звісно, ні, – форкнув співбесідник. – Он, бачиш на стовбурі невеличку дірочку? Це жук-короїд почав руйнівну роботу. Але дзуськи, нічого йому не світить. Зараз ми його...

Хлопчина підняв накривку з відерця, і в ніс Хлопчикові вдарили не дуже приємні запахи.

– Фу-у! Це що? – наморщив носа Хлопчик.

– Садовий вар, – охоче відповів приятель, дістаючи з відра якесь мастило, схоже на пластилін. – Ним замазують усі рани, що завдали дереву погода або людина. Треба замазати і ті місця, де я гілки поспилював, і той хід, що жук-короїд зробив.

Спостерігаючи, як спритно та вміло він працює, Хлопчик відчув несподіване бажання й самому приєднатися до роботи.

– А можна, я теж... – не встиг він договорити, як приятель простягнув йому щітку і доброзичливо сказав: – Умочуй її у велике відро і відбілюй стовбур. Тоді ніякі шкідники на дерево не заберуться.

Хлопчик так захопився цією важливою справою, що не чув, як Мама кликала його додому. Оговтався він лише тоді, як хтось торкнувся його плеча.

– Йой! Мамо, а ти що тут робиш? – здивувався він.

Йому вторив ще один голос – голос його знайомого:

– Матусю, ти сердишся? Хіба я чимось завинив?

Мама розгублено розвела руками.

– Ти обізнався, дитино. Я зовсім не твоя мама.

– Пробачте, – розшаркався білявий хлопець. – Я помилився, адже ви так схожі: й очі у Вас блакитні, і волосся довге, золоте, і хода легка.

Мама посміхнулася.

– Нічого, нічого, я не ображаюся. Тільки, синку, я почала хвилюватися. Кличу тебе, кличу, а ти не відгукуєшся. От і пішла тебе шукати.

– Ми стару Яблуню лікували, Мамо, – пишаючись, Хлопчик розправив плечі. – Вона, за нашої допомоги, почне оттакенні яблука родити!

– Добру справу зробили, – зраділа Мама, – а я все збиралася, тільки руки не доходили. Воно ж якраз навесні, треба дерева підтримати, щоб краще рясніли.

– Безперечно, – радісно підхопив досвідчений лікувальник – новий Хлопчиків приятель. – Дерева обов'язково догляду потребують. Вони ж живі!

– Дякую, що нагадав, – серйозно відповіла Мама. – Ми з сином завинили, але з цієї хвилини я завжди про це пам'ятатиму.

– Сподіваюсь, що так, – якимось по-дорослому промовив білявий садівник і почав збирати своє приладдя. – Піду, бо інші дерева чекають. Зима снігами землю вкрила, вологи тепер для рослин досхочу – то багатющий врожай восени зберете, якщо лінуватися не будете.

– Дякую тобі, Весно, і до побачення, – промовила Мама і простягла хлопцеві руку.

– Весно? – аж підскачів Хлопчик. – То ж я і дивлюся, як він що він з рослинами поводить, як з

друзями. Тільки чом він одразу не зізнався? Я б із ним і не думав би сперечатися.

– Але тепер у тебе є досвід, – заспокоїла його Мама.

– Такий-сякий досвід у нього є, – пхекнув Весна. – Нехай його поглиблює. А це Вам – на добру згадку, – і він простягнув Мамі рожеву квітку яблуні.

– Яка чудова! – Мама вдихнула ніжні пахоці й примружилась. – Скільки спогадів від тієї квіточки...

– Але ж яблуні ще не квітнуть! – знизав плечима Хлопчик. – Звідки у нього ця квітка? Хіба з Африки?

– У Весни завжди квіти наготові, – Мама мрійливо закружляла у танці. – Квіти та світлі щасливі дні.

Вона огледілась.

– Ти Весну шукаєш? – притулився до неї Хлопчик. – Він зібрав свої відра і пішов. Але ти не сумуй. Він знову повернеться, і, до того ж, у тебе є ми з батьком!

– Впевнена, що так. Он, подивись, як одужує наша Яблуня. Молодець, синку! – Мама поцілувала Хлопчика,

і вони пішли додому, а стара Яблуня ще довго бадьоро шелестіла їм услід.

Весна швидко і впевнено крокував Землею, прикрашаючи її зеленню і блакиттю, золотим промінням сонця й тихим плюскотом води, радістю і сміхом.

Нехай і в твоїй душі, мій любий читачу, завжди панує весняний настрій, а мрії та сподівання квітнуть рожевим яблуневим цвітом!

Курчатко і Великодня печера

Напередодні Великодня у Курки вилупилися курчата. Матінка-квочка навчала малих жовторотиків шукати їжу. Вона показувала їм, як слід гребти землю у дворі, щоб знайти там черв'ячка. Потім навчала дзьобати з миски зерно і пшоно, які насипала господиня. Найважче поки що їм вдавалося чистити дзьобиками свій пух, який скоро мав перетворитися на справжнє пір'я.

Одне жовтеньке Курчатко з чорним крильцем відбилося від гурту. Воно задивилося на яскравого метелика і пострибало за ним. Маля й не помітило, як опинилося в іншому кутку двору. Тут ріс великий кущ форзиції. Її жовтенькі квіточки, схожі на тоненькі довгі листочки, притягнули до себе маленький жовтий клубочок.

Курчатко підійшло ближче до куща. Аж раптом помітило під ним вхід до невеличкої нори. На вході до неї лежало яйце, дуже схоже на те, з якого нещодавно вилупилося саме Курчатко. Тільки от, що було цікаве: Курчаткове яйце було білим, а це – рожеве в блакитні та оранжеві крапочки. Маля підскочило ближче, роздивилось яйце і зазирнуло в нору. На диво всередині було світло.

Курчатко зробило ще один крок уперед і аж підстрибнуло від здивування. Вздовж стін по саму стелю там була підвішена безліч красивих яєць. Найцікавішим було те, що однакових серед них не було. Одне яйце було оздоблено блискучими камінчиками. Друге – обліплене жуками-сонечками. На третьому росли кульбабові квіточки. Було навіть яйце, прикрашене різноманітними гудзиками. На іншому були намальовані різні фігурки. Ще на одному – вишкрябані чудернацькі візерунки. Були навіть шоколадне і валяне з шерсті яйця.

Але найбільше маленькому пташенятку стало до вподоби червоного кольору яйце, прикрашене різними зернятками. Тут були рис, пшоно, овес, гречка і навіть горохові половинки. Курчатко зачаровано дивилося на нього.

— Тобі подобається моя колекція? – раптом почулося з-за спини.

Курчатко з переляку аж підстрибнуло. Воно розвернулося і побачило перед собою дивне створіння. У цього створіння не було пір'я – його тіло вкривало біле пухнасте хутро. Замість ніг і крил у нього було чотири лапи, а на голові – два довгих вушка. На шиї створіння була зав'язана бантиком зелена стрічка.

— Пік! – скрикнуло Курчатко. – Ви хто?

— Я – Великодній Кролик, – поважно відповів господар печери. – А це, – він показав лапою на прикрашені стіни, – моя Великодня колекція.

— Вона дуже гарна, – пропищало пташеня.

— А яке яйце тобі подобається найбільше?

— Ось це – червоне в зернятках!

Кролик посміхнувся і зняв зернову писанку зі стіни. Він почепив на яйце жовту, як саме Курчатко, стрічку. Потім обережно вручив писанку маляткові.

— Скоро Великдень. Дарую тобі цю писанку з побажанням здоров'я, добра і миру. Прикрась нею своє помешкання. А ось для твоєї матусі квітка з мого Великоднього саду, – і Кролик простягнув Курчаткові червоний тюльпан.

Пташеня ввічливо подякувало Кролику і пострибало до виходу із загадкової печери під кущем форзиції.

Коли Курчатко вийшло з нори, воно почуло голос Мама-квочки:

— Курчатку-малятку, де ти?

— Я тут, мамусю! – пропищало пташенятко і віддало матусі квітку від Великоднього Кролика.

А потім у курнику урочисто повісили Великодню прикрасу – яйце на жовтій стрічці. Воно багато років

поспіль гуртувало навколо себе птахів. Квочки розповідали усім поколінням курчат про дивне диво з-під куща форзиції.

Як білченята весну виглядали

У лютому в родині білок з'явилися малюки. А коли в лісі народжуються малята, всі лісові мешканці тиждень співають урочистих пісень. У піснях тварини бажають новонародженим добробуту і легкої долі.

Коли малі білченята трохи підрости, вони засипали маму-білку запитаннями.

— А які ми виростемо?

— А чому у нас великий пухнастий хвіст?

— Що ми їстимемо, коли перестанемо пити молоко?

— Для чого нам гострі кігтики?

— Що за межами нашого дупла?

— Коли ми підемо на прогулянку?

На останнє питання білка відповіла:

— Як настане весна.

І тут почалося...

— А що таке весна?

— А вона їстівна?

— А як вона виглядає?

— А коли ж вона прийде?

Ці дитячі питання так втомили маму-білку, що вона заткнула вхід у дупло жмутком пуху та пострибала на пошуки їжі.

Але малюки щодня питали, коли ж настане весна.

— Коли потеплішає, – відповідала мама.

Через тиждень:

— А весна скоро прийде?

— Почекайте ще трохи.

Ще невдовзі:

— Коли ж весна?

— Вже зовсім скоро.

І от одного дня білченята почули ззовні сильний «Бух!», наче щось гепнулося біля їхнього дерева.

— Мамусю, що це? – затремтіли малята.

— Це перший крок весни, – посміхнулася білка. –
Тане і падає сніг.

— А що таке сніг? – не вгавали малі.

Білка визирнула з дупла та принесла їм жменьку холодного білого снігу.

— Ой, який він холодний і мокрий, – бридко трягнули лапками малі.

— Він почав танути, значить, весна вирушила до нас, – змовницьки підморгнула їм мати.

Ще через кілька днів білка витягла пухову заслінку, яка закривала вхід у дупло.

Всередину дмухнув свіжий вітерець.

— Мамо, що це?

— Це весна передає, що вона наближається.

Малята висунули голівки з дупла та вдихнули вперше свіже повітря.

Пройшло ще декілька днів, і білченята почули якийсь незнайомий спів у лісі.

— Мамуню, а хто це так співає?

— Це весна передає нам вітання і каже, що вона вже скоро буде у нашому лісі.

Білченята не могли дочекатися приходу весни. Вони щоранку виглядали з дупла та гукали:

— Прийди, прийди, весно, прийди, прийди, красна!

Одного ранку мама-білка розбудила малих помахом хвоста:

— Ви готові?

— До чого?

— До зустрічі з весною, звісно.

— Готові! Готові! – запищали малі.

— Тоді гайда за мною!

Білка вивела малят на найближчу велику гілку їхнього дерева. Вона показала діткам їхнє дерево та землю під ним. Над головами білченят простерлося безкрає ясно-блакитне небо. Десь високо у ньому шугали та дзвінко співали птахи. Земля була коричнева, і по ній бігли струмочки. Вони голосно дзюркотіли. Крізь залишки снігу проглядали зелені травинки. Вітерець розпушував дитяче хутро.

на гілку, перелітати з дерева на дерево, бігти вгору-вниз стовбуром дерева. Малі були у захваті та із задоволенням пройшли перший урок.

А коли усі потомилися та знову посідали на гілці біля дупла, білка спитала:

— Сподобалася вам весна?

— А де ж вона? – закрутили голівками білченята.

— Як де? Навколо вас, – посміхнулася мама. – Ясне небо, тепле сонечко, веселі струмки, свіже повітря, перші зелені травинки, дзвінкі пташині пісні і навіть ваш перший урок – все це весна!

— Це чарівно, – прошепотіли малюки.

Людмила Маркова

Весняний ліс

Дзюрчить вода в струмочку,
Відходять холоди,
Горобчик на дубочку
Виспіває: Ходи
У ліс ти наш весняний
На проводи зими,
Веселими піснями
Зустрінемо всіх ми.
Он проліски блакитні –
Мов килим на землі,
І ніжні, оксамитні
Підсніжники малі.
Он котики вербові
Схилились до ріки.
І вилізли зі сховків
Мурашки і жуки.
Розчулились берізки

Стрічаючи весну,
Вплели у віття-кіски
Зелений лист-красу.
А ще весна в дарунок
У ліс наш принесла
Свій перший поцілунок
Із подихом тепла.
Прийди ти в ліс весняний,
Де оживає все,
Пташиним щебетанням
Зустріне він тебе!

Квіти для мами

Маленьке ведмежа міцно спало у барлозі всю зиму. Та якось, крізь сон воно почуло: «Кап, кап, кап».

Ведмежа розплющило очі і побачило, що мама й тато вже прокинулися.

— Доброго ранку, – посміхнулися тато-ведмідь і мама-ведмедиця до малого.

— Доброго ранку, – відповіло ведмежа. – А що то за звуки? Кап, кап? – запитало воно.

— Це тане сніг. У ліс прийшла весна, – відповів тато.

— Весна? Це як?

— Це коли сонечко пригріває все дужче і дужче, тане сніжок і все навколо починає зеленіти – листочки, травичка.

Ведмежа пригадало як минулого року було все зелено, красиво, а ще довкола росла смачненька суниця.

— Ура, – схопилося ведмежа. – Піду поїм суничку.

— Її ще немає, – усміхнувся тато. – Суниця дозріває влітку.

— То може вже яблучка можна з'їсти?

— Ні, яблучка будуть восени, – сказала мама.

— Якась ця весна неприваблива, – пробурмотіло ведмежа. – Що в ній цікавого? І що мені можна скуштувати? Я зголоднів.

— Я вже приготував тобі смачні корінці і дубову кору, – простягнув ведмежаті сніданок тато.

Посмакувавши корінцями і корою, ведмежатко вирішило прогулятися. Вибравшись назовні воно побачило залишки снігу та проталини. І, якби не сонечко, що пробивалося крізь гілля дерев, було б зовсім сіро і безбарвно.

— І чому всі радіють цій весні? – здивувалося ведмежа. – Треба прогулятися.

Ведмежа побрело лісом і раптом зупинилося від здивування і захоплення. Попереду була галявина, геть

уся рясно всіяна білими квітами. Ведмежа ще не знало, та то були підсніжники.

Маля назбирало їх повен оберемок і понесло додому. Зайшовши до барлоги, ведмежа подарувало квіти ведмедиці.

— Мамо, це тобі. З весною тебе. Вона неймовірна!

Про ласку, яка хотіла бути особливою

Настали перші теплі весняні дні. Зайчики охоче змінювали свої білі шубки на сірі, білочки – на руді.

Лише маленька ласка не хотіла перевдягатися.

– Не хочу коричневої шубки, - говорила вона батькам. – Біла красива. У ній я буду особливою!

Всі навкруги говорили маленькій, що не можна влітку ходити в білій шубці. Татусь сварив нерозумну доню, матуся хапалася то за голову, то за серце, але мала ласка нікого не послухалася і залишилася в білій шубці.

У лісі вже розтанув сніг, то ж ласка вибігла погуляти.

— Ка-а-а-р, — мало не впала з дуба, здивовано вигукнувши, ворона. — Ти куди це вирядилася? Ти чому це не переодягнулася?

— Тому що я — особлива ласка — найгарніша, найбіліша!

— Отакої, — скрикнула ворона і полетіла розносити останню новину по всьому лісові.

«От ворона все розкаркає, — міркувала ласка, — і про мене будуть знати всі навкруги. Ото я слави наживу!»

— Кар, — летіла ворона між деревами. — Чи ви чули — в нашому лісі одна нерозумна ласка вирішила залишитися на літо в білій шубці!

— То я її швидко відшукаю, — потерла лапками лисичка.

— Треба на це подивитися, — подумав і собі вовчик.

— Ось я її... — злетіла сонна сова.

А тим часом маленька ласка бродила лісом. Раптом перед нею вискочила лисичка. Ласка щодуху дала драпака. Бігала вона між дерев і кущів, та куди не плигне – всюди видно її білу шубку. Ледь утекла від рудої.

Щойно відхекалась – а за нею вже вовчик полноє. І ніде ласці сховатися. Була б коричневою, злилася б із деревами... Добре, хоч згадала, що по гілках вправно лазить. Там і прихисток знайшла.

Аж тут сова! Ласка зі страху гепнулась із гілки в торішне листя під яким, на щастя, була її нірка. Блискавкою забігла додому і відразу ж перевдягнулася у свою коричневу шубку. Тільки от на животику вузька біла смужка виднілася.

– От і розумниця! – побачивши те, промовила мама.

– Я просто хотіла бути особливою, – зітхнула мала. – Мріяла прославитися на весь ліс.

– Славляться добрими справами, а не красою, – сказала матуся, обіймаючи крихітку.

Весняна метушня

Весна поспішала, весна метушилась,
Весна гарне плаття собі нині шила.
Зелене, як трави, рожеве, мов квіти
І пишне, неначе вербиченьки віти.
Весна усміхалась, дивилася в небо –
Стрічати пташину Весні уже треба,
Збудити ведмедя, комашку, ропуху,
Послухати сни їх. І мчати щодуху
До зайчика й ласки – їх шубки біленькі
Пора поміняти на більш веселенькі.
А ще на берізку повісить сережки,
Край лісу створити із квітів мережку,

На бруньки подихати теплим повітрям,
І листям зеленим прикрасити віття.
Весна танцювала, раділа, співала.
Весна метушилась, хоча добре знала,
Вона все устигне, розбудить, зігріє,
Бо всі її люблять і всі їй радіють.

Максим Парфіненко

Ведмежа цибуля

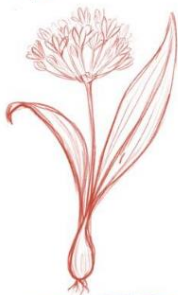
В одному невеликому та затишному місті жила собі дівчинка на ім'я Іванка. Вона вже ходила до школи та навіть вміла читати і писати. А ще, як і всі дітки, – слухати бабусині оповідки. Адже бабусі – вони дуже мудрі жінки. Бабуся багато розповідала Іванці про навколишній світ і про те, як ставитися до всього, що нас оточує. Звісно, бабуся казала, що потрібно поважати і любити природу, тварин і рослин, адже все воно також живе.

Якось Іванці потрапила до рук дуже незвична книга. На вигляд вона була нібито й звичайнісінька. Однак звалася вона цікаво: «Червона Книга України». Це дуже здивувало дівчинку, й вона звернулася до бабусі:

– Бабуню, а чому ця книга «Червона...», якщо насправді її обкладинка зеленого кольору?

ЧЕРЕМША

"ЦИБУЛЯ ВЕДМЕЖА"

Базаторієна
трав'яниста рослина
родичи цибулевих.

Дівчинка розглядала чудернацьку книгу з усіх боків. Вона справді була гарного зеленого кольору, а на обкладинці виблискували золотаві літери.

– Чер-во-на, – протяжно прочитала назву Іванка. А можливо, ті хто її писав, просто ще не ходять до школи й не вміють розрізняти кольори? От і книгу так назвали помилково.., – міркувала вголос Іванка. – Хоча ні, кольори ми вчили ще в дитячому садочку, а отже виходить, що автор книжки не ходив і в дитячий садочок.

Бабуся уважно слухала онуку й лише посміхалася... Аж потім мовила:

– А ти зазирни в середину. Що ти там бачиш, Іванко?

І тільки тоді дівчинка зрозуміла, що, захопившись назвою і кольором обкладинки, вона навіть не розгорнула книгу. Поволі розглядаючи сторінку за сторінкою, вона захопилася неймовірними малюнками найрізноманітніших рослин! Одні майоріли різнобарвними квіточками, інші навпаки, – неначе

оксамитово зелений мох нагадували, той, що ми бачимо в лісі. Усі рослини були різні й дуже привабливі. А найцікавіше було те, що про кожну з цих рослин додавалася невелика розповідь, поруч із малюнком.

– Ой, бабусю, які ж вони гарні! – із захватом вигукнула Іванка, – та чому ж вона, ця книга, – Червона?

– А тому, онучко, що назва книги – це не колір обкладинки. Мається на увазі, що усі ці рослини, про яких розповідає ця книга, – унікальні! Саме ці рідкісні рослини з тих чи інших причин, на жаль, майже зникли з природи. Із кожним роком їх стає все менше й менше. І саме тому ці рослини потрібно оберігати, бо ж може трапитися так, що вони й геть зникнуть з лиця Землі...

– І що ж тоді буде? – стурбовано запитала Іванка.

– Будемо сподіватися, – усміхнулася бабуся, – що такого не станеться, адже діткам твого віку вже не вдасться побачити вживу таку красу...

– А як же їх зберігати? – намагалася зрозуміти Іванка.

– А як побачиш таку рослинку десь у полі чи в лісі, – ні в якому разі не рви її, і друзям про це обов’язково розкажи.

Іванка, затамувавши подих, уважно слухала бабусю, аж раптом вона з подивом зупинила погляд на одній рослині.

– Бабуню, бабуню, дивись! – вигукнула вона, – це ж черемша, ми бачили її в лісі!

– Так, вірно, це – черемша, або ж Ведмежа цибуля, – усміхнулася старенька.

– Ой, а вона ж пахне часником! То чому ж би її не назвати Ведмежим часником? – зі сміхом запропонувала онука.

– Ну... певно, тому що сам ведмідь так вирішив. Вона ж ведмежа зветься, чи не так? – у відповідь усміхнулася бабуся.

– Але ж я чула, що її нібито можна й людям їсти? – уточнила Іванка.

– Так. У далекі часи, коли на наших землях був голод, люди рятувалися тим, що їм давав ліс: ягоди, гриби, цілющі рослини. І черемша, звісно. Проте зараз вона потребує захисту і без потреби зрізати її не варто.

Минали місяці. Іванка ходила до школи, де старанно здобувала знання. Згодом скінчилася зима, й все живе почало прокидатись від довгої зимової сплячки. Прилетіли пташки, все зазеленіло навколо.

За однією партою з Іванкою сидів такий собі хлопчик Назар. Він був слухняним та старанним учнем, ніколи не кривдив дівчаток, а за потреби навіть ставав на їх захист перед хуліганами. Та одного весняного дня він приніс якийсь невеличкий букетик зелених листочків у клас.

– Дивись, Іванко, що я знайшов у лісі. Це ніби звичайне листя, проте воно пахне часником, й кажуть, що це ведмежа цибуля, – радісно розповідав хлопчик. Він не

мав злого наміру навмисно нищити рослини, просто він дуже вже хотів показати їх Іванці.

Наступної миті Іванка пригадала розповідь бабусі про Червону книгу. Дівчинка зрозуміла, що накоїв Назарко, а тому на перерві вирішила завести його до шкільної бібліотеки.

Як тільки пролунав дзвоник, Назар з Іванкою пішли до бібліотеки. Йому було дуже цікаво, що ж таке він має побачити. В бібліотеці був примірник Червоної книги, й вони цілісіньку перерву розглядали рослини. Іванка знайшла в ній черемшу, Ведмежу цибулю, й пояснила, що ця рослина може зникнути назавжди, а тому її не можна зривати, а потрібно берегти, щоб наступні покоління мали змогу теж її побачити.

Ще не раз читали діти цю Червону книгу, аби запам'ятати усе, що там написано. І головне, що вони зрозуміли, так це те, що все, що оточує нас у цьому світі, є живе і хоче жити. А тому потребує людського захисту

й турботи. Для цього й існує така «Червона Книга України»...

Маленька казка про першу квіточку

Вона з'явилася посеред зими. Відлига на мить пробудила молоденьку абрикоску, і саме в цей час всередині гілочки зародився крихітний пуп'янець новенької квіточки. Але скоро знову вдарили морози, абрикоска злякалася за свої квіточки та поспішила заснути. А з нею — і крихітка-квіточка.

Ще кілька разів квіточка прокидалася, крізь тонку кору відчуваючи тепле сонце, але цьогоріч весна зовсім не спішила. Абрикоска згадувала, як минулі роки в цю пору вона стояла завітчана, мов сама Весна. А тепер що ж? Ні квіточки, ні бодай травинки зеленої поруч не проростало.

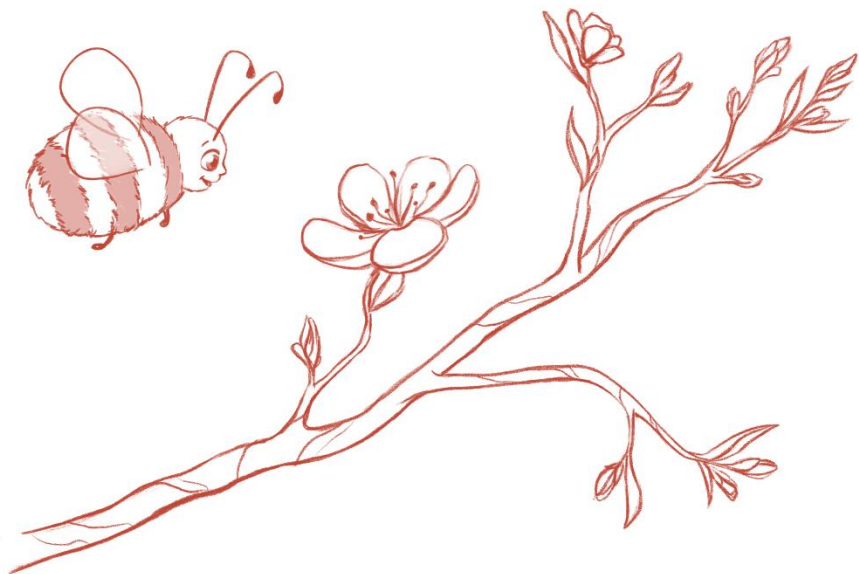
Квіточці не терпілося прокинутись. Абрикоска люляла її, переспівуючи знову й знову усі відомі колискові, але квіточка не хотіла спати. Вона хотіла рости й квітнути! Та абрикоска все не пускала.

Аж ось однієї ночі квіточка здригнулася від гуркоту грози. Грім, блискавки, дощ – перешив усю ніч, і не збирався вщухати. Абрикоска промочла, квіточка-пуп'янець навіть трохи замерзла. Та на ранок знову засвітило сонце, й тоді Абрикоска, відігріта від нічної грози, тихо прошепотіла квіточці: "Пора".

А та тільки того й чекала! Почала рости, дужчати, її пуп'янець вже вмовстився на гілочці та підставив спинку сонцю. Квіточка бачила й інші пуп'янки, але з усіх сил намагалася розцвісти найпершою!

Одного особливо сонячного ранку на Абрикоску сів пухнастий джмелик. Він рухався дуже повільно: щойно прокинувся. Поволі підлетів до пуп'янка і ніжно торкнувся своїм носиком. Як же лоскотно стало квіточці! Як засміялася вона, як чхнула, так одразу й розквітла! Найперша розквітла! На всі боки розкинула свої ніжні пелюстки, та аж завмерла, мліючи під першим теплим променем.

Зраділа квіточка, що нарешті розцвіла, зраділа й
Абрикоска — дуже вже хотіла, щоб мрія її квіточки
здійснилася. А джмелик неквапно полетів будити й інші
квіти, і разом з ними — Весну.

Світлана Костюк

Міст дружби

У лісі стояла тиша. Весняний день був теплий і сонячний. Молоденькі листочки, тягнучись вгору, зафарбовували ліс ніжно-зеленими барвами. Галявиною стелилася м'якенька травичка, зігріваючи собою ще по зимовому холодну землю.

Маленьке мишенятко висунуло свого носика з нори та з цікавістю озирнулося довкола. Недалеко від нірки зовсім тихо, ніби боячись когось розбудити, поспішав кудись струмочок, який утворився з талого снігу. Він біг так швидко, що мишеня навіть не встигало розгледіти, що ж він несе по своїй течії. Водичка весело виблискувала на сонці і пускала сонячних зайчиків по кремезних стовбурах дерев.

Мишенятко вийшло з нірки, аби нічого не пропустити і зачаровано завмерло. Навколо щосекунди розправлявся новий листочок, проростала з землі нова

травинка, випрямлялося стебельце квіточки. Мишенятко вдихнуло тепле весняне повітря і посміхнулося сонечку.

— Як же гарно! — радісно пропищало мишеня і побігло за струмочком, який саме підхопив минулорічний дубовий листочок.

Мишенятку було так весело бігти наввипередки з потічком, який продовжував нести листочок, що так впевнено тримався ніби справжній корабель. На листочок-кораблик час від часу вмощувалися сонні метелики і так прямували на зустріч новим пригодам.

Мишенятку все ніяк не вдавалося наздогнати струмочок, який ставав все швидшим і швидшим, ширшим і ширшим. Тому притомившись, воно зупинилося і побачило, що на тому боці струмка ніжні квіти вже розрівняли свої пелюстки та підняли їх до сонця, яке щедро дарувало їм своє тепло. Маленькому мишеняті так захотілося понюхати ту квіточку, що воно стало міркувати, як же потрапити на той бік?! Воно спробувало і перестрибнути, і перейти по камінцях, але

вода в струмочку почала грайливо плескотіти і не давала мишенятку здійснити задумане. Неподалік ріс низенький кущик з тоненькими гілочками і мишеня вирішило спробувати дістатися до квіточки з його допомогою. Воно видерлося на кущик, обрало собі гілочку, яка під вагою мишеняти почала згинатися, і неспішно стало перебирати лапками, просовуючись вперед.

— Ще трішки! Вже майже, майже... Аааа! — несподівано загукало мишенятко і шубовснулось у холодну воду. — Ой, як же холодно, брррррр. — вистрибуючи з води, жалілося воно.

Поки мишеня намагалося струсити з себе воду, з-під дерева виліз їжачок, щоб подивитися, хто там галасує на весь ліс.

— Як же я змерз, треба хутчіш повертатися додому, але ж квіточка... — засмучено запищало мишеня, не помітивши їжачка.

— Ти певно змок, ходи я тебе чаєм пригощу! Зігрієшся! — привітно сказав їжачок.

— Ой, як люб'язно з твого боку! Я з радістю завітаю до тебе в гості, бо ж додому далеко, а сонечко он сховалося за хмарку, стомилося мабуть. А мені так хочеться квіточку понюхати перш ніж йти додому! — із сяючими очима відповіло мишеня.

— Ну то ходімо! – гукнув їжачок.

Господар приготував ароматного чаю, дістав баночку вітамінного варення та пакуночок хрусткого печива.

— Пригощайся! Нам ще треба до квіточки встигнути, доки вона спати не лягла! — запросив до столу їжачок.

— Дякую тобі, друже! Липовий чай — мій улюблений. А печиво яке! З горішками! — з насолодою протягнуло мишеня.

— Їж на здоров'я! Я з тобою ще й рецептом поділюся, але то вже потім, в нас ще справа не закінчена! — нагадав їжачок, допиваючи свій чай.

— Моє хутро вже висохло, можемо рушати! — бадьоро пискнуло мишеня.

Вони швиденько вийшли з нірки і попрямували до квіточки, аромат якої з кожним кроком відчувався все сильніше.

Її ніжно рожеві пелюстки, майже білі, натхненно тягнулися до сонечка і від того аромат ще сильніше наповнював повітря.

Намилувавшись ніжною красою і сповна відчувши аромат, друзі попрямували назад до нірки.

— Мені час додому, — мовило мишеня.

— Але ж як ти потрапиш на той бік? Так-так, дай подумати! — зосереджено відповів їжачок. — Зараз, одну хвилинку! — і їжачок миттю шмигнув у нірку під деревом й так само швидко повернувся. — Дивись, ось книга, по якій мій дідусь вчився будувати мости. Я думаю, в нас теж має вийти!

Друзі читали, будували, знов читали, розбирали, знов будували, відпочивали, потім ще будували. І ось перша зірочка вже змінила яскраве сонце та освітила їх міст - вони завершили!

Стомлені, але щасливі друзі подякували один одному, побажали приємних снів та попрощалися.

З того часу не було жодного дня, коли б мишеня не завітало в гості до їжачка або їжачок до мишеняти.

Пригоди мишенятка Куцика

Кіра ніколи не виїжджала за межі свого затишного містечка.. Але одного дня її рано підняли, вділи і повезли на Українській кордон.

В одній руці мама тримала ручку валізи, а у другій маленьку долоньку доньки. Вони йшли разом з іншими жінками і дітьми. Кіра капризувала, бо втомилася. Потім волонтери перевезли їх до табору біженців. Опинившись на розкладачці, що стояла у кутку, Кіра розплакалася.

— Хочу додому. Мені тут не подобається.

— Завтра нас забере моя сестра, яка мешкає у Кракові, але треба дочекатися ранку, — мама прилягла поряд і втомлено стулила очі.

Дівчинка ніяк не могла заснути. Вона крутилася і капризувала. Вдома перед сном мама завжди читала їй книжечки:

— Хочу казочку, — сіла на ліжку підібгавши ноги та схрестивши руки на грудях.

— Добре, розповім. Але обіцяй, що спатимеш.
На тому й домовилися. Мама розпочала оповідь.

***

У нірці Куцикові було тепло та затишно, але мишеня вабили дивовижні запахи, що проникали знадвору. Малюк принюхався, писнув та попрямував до виходу. Мама-миша ухопила його за куций хвостик. Зазвичай, у польовок народжується до десятка мишенят, але цього разу з'явилося, лише, одне, і те короткохвосте.

Відчувши, що його не відпускають, Куцик смикнувся і стрімголов помчав підземним коридором до світла. Надто манила малюка вулиця.

— Синочку, зачекай, не треба виходити! — схвильована мама-миша поспішила за малюком.

Він вигулькнув назовні й завмер, спантеличений яскравим сонцем та незнайомими звуками Щебет птахів, дзижчання комах, шум комбайнів у полі та дзюрчання

струмка, примусили Куцика нашпорошити вуха та завмерти. Мама-миша похитала головою:

— Який же ти неслухняний. Хіба ж так можна.

— Але світ такий прекрасний! Чому ти мені про це не казала?! — у голосі Куцика бриніла образа.

— Він чудовий, але на нас тут чатують небезпеки, — мама-миша стривожено озиралася, чи не помітить їх коршак, чи не чекає за кущем хитра лисиця. Але довкола панували мир та спокій. Принюхалася до знайомого приємного запаху. — Якщо ми вже тут, ходімо, покажу тобі щось неймовірне, — сказала й побігла першою. Куцик попрямував слідом.

Йому подобалося мчати лабіринтом із травички, відчувати свіжий вітер та думати, що його ніжки спритні та сильні. Опинившись на краю житнього поля, миші попрямували вздовж стерні.

— Ось! Є! — мама-миша підняла важке налите зерно. Простягнула його малюкові, — бачиш, жито

прибрали, але дещо смачненьке залишилося. Це найкращі ласощі для нас.

Куцик узяв подарунок, понюхав і вчепився зубками в пахучу, сповнену сонцем та вітром зернину. Йому здавалося, що він куштує цей чудовий світ, і водночас сам стає ним.

— Так смачно! — вигукнув, — погладжуючи пузце. — А ми таке ще знайдемо?

Раптом прогриміло, ніби хтось гнув залізну бляху. Куцик відчув, як його відірвало від землі та підкинуло високо в небо. Маленьке серденько завмерло від страху. Він писнув і за мить впав у копицю соломи. Струснувши головою, поспішив заритися якнайглибше, щоб сховатися від жахіття. Вибухи лунали один за одним, а мишеня трусилося і тихо плакало. Воно звало маму та жалкувало, що вибігло із затишної безпечної нірки.

Коли, нарешті, все затихнуло, Куцик побоявся вийти назовні. Час від часу він засинав, і відразу прокидався від незнайомих звуків, що лякали. Так минули день та ніч. Зголоднілий малюк, нарешті, наважився вибратися. Спершу виштрикнув носик. Пахнуло неприємно. Він ніколи не нюхав багаття, чи бодай паленого сірника, але відразу відчув тривогу. Обережно ступив на ріллю, прислухаючись пробіг кілька метрів, тоді ще трошки й опинився перед величезною ямою. Миші, навіть маленькі, гарно орієнтуються, тож Куцик знав, що раніше тут такого не було. На обгорілій землі більше не гойдалися від вітру польові трави, не гули бджоли, не цвірінькали горобці, не пахло сухою соломою, не чекали на мишок загублені зернинки. Усе стало сірим, закопченим, непривітним. Куцик гірко заплакав. Він шкодував за тим чудовим світом, який бачив так недовго.

— Мій синочку! Куцику! — мама-миша побачила його здалеку й кинулася назустріч. Вона обійняла

малюка та схлипнула від щастя, бо шукала його цілу добу і дуже хвилювалася.

— Мамо, що сталося, чому тепер так негарно та мертво?

— Бо до нас прийшла війна. Вона плюндрує та нищить усе, до чого торкається.

— І це назавжди? — Куцик шморгнув носиком.

— З часом природа відновиться: проросте нова травичка, очиститься струмочок, повернуться комашки, за ними прилетять птахи, пристрибають жабки, але це триватиме дуже, дуже довго.

— Так шкода спаленої краси, — розчулившись, Куцик, навіть, забувся, що зголоднів.

— Тут більше не можна жити. Нашу нірку зруйновано, їжі немає. Мусимо поспішити. Люди вантажитимуть зерно, щоб доставити в безпечне місце. Ми мусимо встигнути, — мама-миша вильнула хвостиком і побігла туди, де чулося гудіння двигунів.

Тим часом люди наповнювали зерном останню вантажівку. Миші побігли до елеватора, озирнулися і помчали крутими сходами наверх. Захеканий Куцик не встигав роздивлятися довкола, але коли вони завмерли над зерносховищем, яке широким колодязем спускалося донизу, злякався.

— Треба стрибати. Тоді ми разом із зерном опинимося в кузові. Колись твій дід проробив таку штуку й потрапив на наше поле.

Мама-миша легенько підштовхнула застиглого Куцика і стрибнула слідом. Вони летіли вниз, і вниз, і вниз, поки не відчули, що приземлилися. Їх легенько струснуло, і зерновоз рушив.

— Ми врятовані! Ми їдемо! — мама-миша притискала синочка й нишком витирала сльози, бо не хотіла прощатися з рідними місцями.

Здіймаючи куряву, вантажна машина котила ґрунтовою дорогою. Крізь шпарину в кузові визирала цікава мишача мордочка. Разом із мамою Куцик відбував

у далекі краї. Малюк мріяв, що колись вони повернуться, і він знову опиниться на пахучому полі та гризтиме налите, духмяне зерно.

Мама закінчила казочку. Кіра лягла на бочок і підклала долоньку під щічку. Вона уявляла себе мишеням, якому довелося залишити дім. Але тепер це не здавалося їй чимось жахливим, навпаки обіцяло пригоди. Тож вона спокійно заснула, щоб швидше настав новий цікавий день.

Світлячок і вітрячок

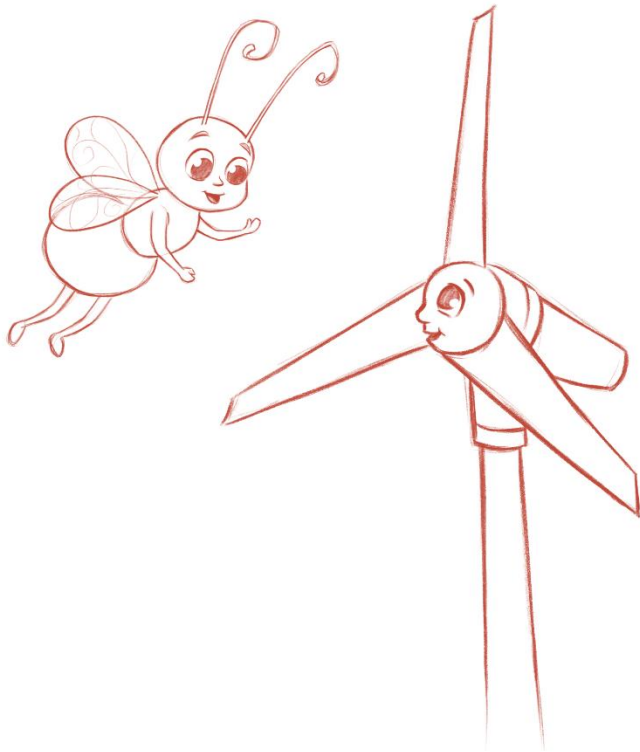
На пагорбі над селом стоїть Вітрячок. У тиху погоду він милується долиною. Коли здіймається вітер, ловить його своїми довгими лопатями й задоволено гуде.

Якось до нього прилетів Світлячок. Зробив коло і всівся на лопать.

— Який ти стрункий і величний! — вигукнув із захватом, — не те, що я, дрібна комашка.

— Ти маленький, але вільний, — зауважив Вітрячок. — Можеш летіти, куди заманеться.

Сонце закотилося за сині гори й поступово опускалася ніч. Село в долині, немов пухкою ковдрою, вкрилося туманом. Скрізь нього пробивалося жовтаве світло вікон.

— Ой! — вигукнув вітрячок, коли Світлячок здійнявся у повітря і його крильця засвітилися. — Як гарно ти сяєш, немов крихітна зірочка! Я б теж хотів бути світлячком.

Жукові було приємно відчувати захоплення вітрячка. Якби ж навзаєм зробити якусь приємність. Але яку? Замислившись, він полетів у долину.

***

У хатинці на околиці села жив один дивак. Односельці звали його пан Професор. Він викладав в університеті, а коли вийшов на пенсію, купив покинуту хатинку. Щовечора сідав на ганку, милувався зорями й сьорбав ромашковий чай із козиним молоком. Світлячок, який пролітав повз, принюхався до густої ароматної пари. Затишний запах так йому сподобався, що він зробив коло над філіжанкою.

— Хочеш? — несподівано спитав Професор.

Світлячок вирішив, що його запрошено, присів на край філіжанки й злизав смачну краплю.

— Дуже дякую. Чи хотіли б ви трошки поспілкуватися? — Світлячкові здалося, що з таким поважним паном треба говорити виключно офіційним тоном.

— Чому б ні, — широко усміхнувся Професор. — Я сьогодні гарно попрацював, можу й відпочити за приємною бесідою.

— Ви, певно, писали якусь дуже важливу й дуже товсту книгу? — з повагою в голосі спитав Світлячок. Крізь прочинене вікно він помітив громіздку книжкову шафу, яку підсвічував торшер з абажуром.

— Ні, цього разу ні. Перед зимою мусив утеплити будинок. Даремне діло гріти те, що має високу теплопровідність.

— Тепло що? — перепитав Світлячок.

— Тепло-провідність. Тобто випускає тепло назовні. Мрію, щоб мій дім став розумним.

— Ця хатинка? — скептично прогудів Світлячок.

Надто вже просто й невибагливо виглядав маленький будиночок. Проте професор замислено провадив своє:

— Утеплю стіни, заміню вікна, на такі, що гарно тримають тепло. Мій дім стане незвичайною хатинкою, а дуже мудрою. Тож, як замерзнеш взимку, прилітай погрітися.

— Дякую, та я спатиму. Між іншим, бачу, що у вас чудовий дах. Тож якщо дозволите, там й примощуся.

— Про дах я ще торік подбав. Влаштував так, щоб крізь стріху тепло не втрачалося. А в будинку поставив пічку, яка керується автоматикою і потребує мінімум палива.

— Ого! — голос світлячка споважнів. — Але якщо електрика зникне? — допитувався. — От ми, світлячки, маємо власне світло, а вам, людям, важче, — відказав зі співчуттям.

— Це я теж продумав, — губи професора розтяглися в задоволеній усмішці: — ти бачив вітрячок?

— Звісно! — Світлячок аж підлетів догори, зрадівши згадці про свого приятеля.

— Тож я його встановив, — похвалився професор. — Розумний дім живиться від електрики, яку він створює.

— Як ви все гарно придумали! — із захватом вигукнув Світлячок.

— Ти теж мудро влаштований. Твоє тіло випромінює мінімум тепла і максимум світла, тобто майже вся енергія витрачається на те, що потрібно. Я оце милувався тобою й подумав, що потрібно ще енергоощадні лампочки придбати. Тож дякую за підказку.

— О, був радий прислужитися, — Світлячок вдоволено засяяв.

— Ти взимку спатимеш, але я дещо вигадав. Зроблю на твою честь люмінесцентну гірлянду й

прилаштую на ялинку, щоб сусідських дітлахів розважити.

Світлячок зрадів, що хоч він і мала комашка, але зміг надихнути професора на цікаві й корисні речі.

Попрощавшись, він побажав тихої ночі й поспішив до пагорба. Йому кортіло якнайшвидше розповісти Вітрячкові, що він теж світлячок. Бо завдяки йому вечорами сяють вікна розумного професорового дому.

Пташина робота

Це була звичайна сіра пташка з маленьким гострим дзьобиком та чорними очима-намистинами. Щоранку вона прокидалася, чистила пір'ячко і літала лісом. Якось, кружляючи над галявиною, пташка почула «стук-стук». На старому дубові сидів дятел і щосили стукав по ньому дзьобом.

– Дятлику-братику, що ти робиш?

– Рятую дерево від шкідників.

– То ти найважливіший мешканець лісу!

– Та ні, – відказав дятел. – Я просто роблю свою роботу. А найважливіший у нас їжак.

– Чому?

– Полети і сама побачиш.

Полетіла пташка шукати їжака. Літала лісом і раптом почула «фух-фух!» З куців викотився колючий

клубочок. Розпрямив ніжки, показав носика, блиснув хитрими оченятами.

– Привіт, їжачок-з-голочок! – зраділа пташка. – А що ти робиш?

– Привіт, пташко! Ганяю мишок. Нема спасу від сіромах: нищать дерева, псують ягоди. Усі від них потерпають. Тільки мене й бояться!

– То ти справді найважливіший у лісі! – пташка захоплено кружляла навколо їжака.

– Та що ти! – їжачок махнув лапою. – Це моя робота. Та й куди мені до лося!

– А що ТАКОГО вміє лось? – спитала птаха. Та їжачок вже сховався в кущах.

Лось пташка застала на узліссі. Він неспішно їв траву.

– Лосику-носику, добридень! Чому всі кажуть, що ти у лісі найважливіший та найпотрібніший?

– Не знаю, пташко, – відповів лось. – Щоранку прокидаюся, годую сім'ю, а потім то зайця від вовка

врятую, то білці горіхів натрушу, то пташенят, що з гнізда випали, мамі поверну. Одним словом, працюю.

– І справді! – зраділа пташка. – Ти – найважливіший у лісі!

– Не я найважливіший, пташко, а зайчиха, яка виховує зайченят добрими. Або дощові черв'яки, які розпушують землю, щоб в неї потрапив дощик. А може, й вовк, який відганяє ворогів від нашого лісу. У кожного мешканця лісу своя робота. Кожен потрібний і важливий.

– А я? – запитала пташка. – Я нічого не вмію.

– Ти теж важлива й потрібна. Прислухайся до свого серця і знайди роботу до душі.

Почала пташка шукати роботу. Та нічого в неї не виходило. Хотіла як дятел лікувати дерева, та дзьобик швидко втомлювався. Мишок лякати не могла, бо й сама їх боялася. А щоб оберігати зайця від вовка - годі й мріяти. Сіла засмучена пташка перепочити на дикій яблуньці.

– Добридень, пташко! – почувала. – Чому ти сумуєш?

– Добридень, яблунько! Сумую, бо не можу знайти роботу. А без праці жити – даремно життя проживати.

Зашелестіла листям яблуня й мовила:

– А чи не могла б ти, пташечко, поки шукаєш роботу, трохи мені допомогти?

– З радістю! – відказала мала. – Що робити?

– Бачиш, птахо, моє коріння міцно тримається землі. З неї я отримую вологу та їжу. Сонечко зігріває, дарує листочкам зелений колір і наповнює яблука соком. Вітерець розчісує мої гілки. Я задоволена і щаслива. Одне засмучує: мешканці лісу, смакуючи моїми плодами, не прибирають за собою. Глянь, скільки качанчиків та зернят вони лишили!

– Які нечупари! – мовила пташка. – Я приберу сміття!

– Там за лісом, пташечко, де сходить сонце, є велетенський пустир. Віднеси туди качанчики. Вирий лапками ямку, дзьобиком розпуши і сховай їх там.

– Добре, яблунько, так і зроблю! – пташка взяла у дзьоба перший качанчик і полетіла на пустир.

Незатишно було маленькій пташці на великому пустирі. Хотілося якнайшвидше полетіти звідти. Та вона дала яблуні обіцянку.

Опустила пташка качанчик долу й почала рити ямку. Лапки швидко втомилися, а ямка вийшла зовсім маленькою.

– Так я не зможу сховати усе сміття! Що робити? – пташка подивилася навкруги і раптом вигукнула:

– Пустир ВЕЛИЧЕЗНИЙ! Я зроблю багато ямок і всі качани помістяться!

Пташка почала працювати. Аж тут підійшов лось і допоміг робити ямки. Їжак назбирав на свої колючки гнилі яблучка й приніс на пустир. Нагодилися зайці з вовком, навіть дятел прилетів. Друзі швидко допомогли яблуньці. А потім й іншим деревам. Пташка раділа - нарешті вона знайшла роботу!

У щоденних справах минуло літо, пролетіла осінь і прийшла холодна зима. Пташка сиділа у затишному дуплі і мріяла про те, як навесні допомагатиме деревам.

Скоро настала весна. Пташка раділа весняному сонечку, віталася з лісовими мешканцями. Аж раптом почула голос лося:

– Добридень, маленька пташко! А чи літала ти на пустир?

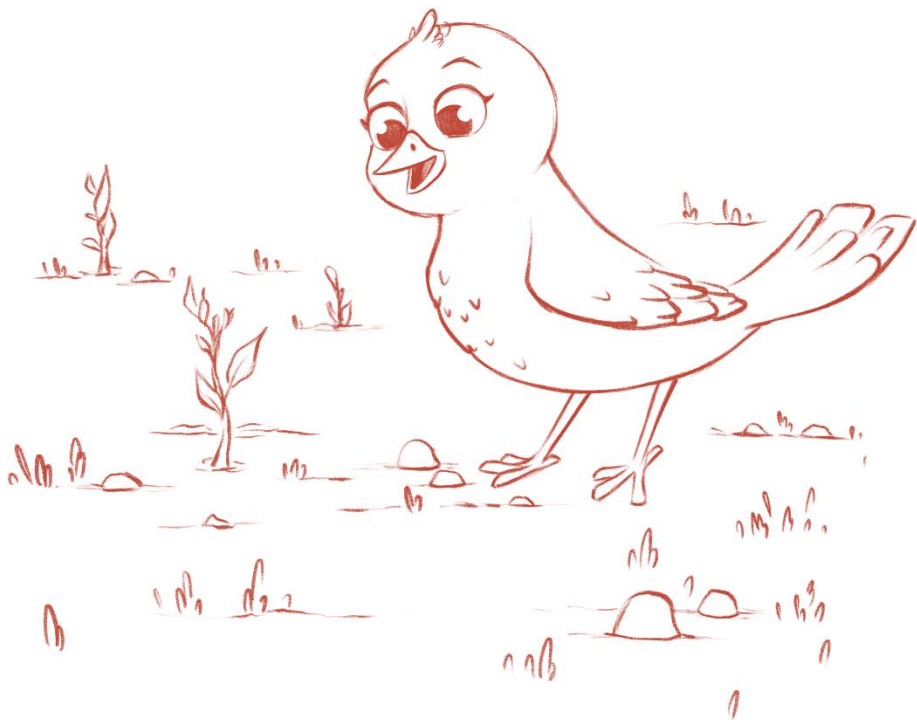
– Ні, лосику-носику, не літала. Що мені там робити? Навесні на деревах ще нема плодів. До середини літа туди можна не літати.

– І все ж, птахо, злітай на пустир, подивися, чи все гаразд.

Послухала пташка лося, прилетіла на пустир і не впізнала його. Увесь пустир був укритий маленькими зеленими паростками.

– Диво! – вигукнула пташка. – Пустир зазеленів!

– Так, це справжнє диво, – сказав лось. – І це диво створила ти.

– Лосику-носику, ти помиляєшся. Я нічого не зробила. Я лише допомагала деревам.

І раптом пташка зрозуміла. Маленькі качанчики та зернятка, які вона носила на пустир, у політій дощиком та вкутаній снігом землі, за зиму відпочили, набралися сил і зійшли молодими паростками.

– Бачиш, пташко, – сказав лось, – ти допомогла деревам очистити ліс, згуртувала навколо себе його мешканців і своєю любов'ю та працею дала нове життя пустирю. Ти знайшла роботу для душі. Бо той, хто шукає – знаходить.

Окасана Курійоки

Сніг від зайця

Весняний день видався прохолодним, тож ведмедик сидів біля мами. Вона була великою й теплою, а тому найкращою.

— Друже! — почувся голос з малинової хащі.

Ще кілька стрибків і перед очима ведмедика опинився заєць.

— Доброго дня, пані Ведмедице! — привітався заєць та повернувся до ведмежатка. — Привіт, друже!

Мама та син сонно привіталися з гостем.

— Підемо скочуватись з пагорба, — запропонував заєць.

Він не міг довго сидіти на одному місці, постійно кудись поспішав. Всі в лісі чули, коли заєць наближався до пагорба, бо звук його нестримних лап нагадував барабанний стукіт.

— Я змерз, тому не хочу, — відповів ведмедик і ближче присунувся до мами спиною.

— Та ти чого? Це ж не зима! Навкруги зелена трава, а не білий сніг. Ми швидко зігріємось, — не відступав заєць.

— Я не знаю, що таке зима. Снігу також не бачив.

— Як? Ти ж такий великий, мав взимку народитися! — здивувався зайчик.

— Я народився у січні, але весь час жив із мамою у барлозі, — пояснив ведмедик.

— Зрозуміло. Нічого, наступну зиму побачиш, — усміхнувся заєць.

— Не побачить, — приєдналась до розмови мама. — Ведмеді, великі й малі, з осені до весни мають спати. Інакше вимушені будуть ходити голодними.

— То що я ніколи не зможу побачити снігу? — засмутився ведмедик.

Він навіть не знав, що то таке, але вже відчував, що втрачає важливу частину життя. Зайчику стало шкода найліпшого друга. У його голові визрів план.

— А ходімо, я покажу тобі те, що дуже схоже на сніг.

Ведмедик спритно підвівся, став на чотири лапи та швидко побіг за вухатим другом. Вони рушили до галявини, де красувалася вишня. Всі гілки були білосніжними та нагадували пишну хмаринку.

— Лягай під вишневе деревце! — скомандував заєць.

Ведмедик послухався друга. Підійшов до стовбура, перевалився на бік і за мить опинився на спині. Заєць заскочив на нижню гілку вишні й почав щосили стукати задніми лапами.

Безліч білих круглих пелюсток зривалися та падали. Вони нагадували великі сніжинки. Кожна пелюсточка ніби виконувала власний танок, спокійно і

граційно спускаючись донизу. Вийшов справжній сніговий бал.

Ведмедик дивився на все з широко розкритими очима.

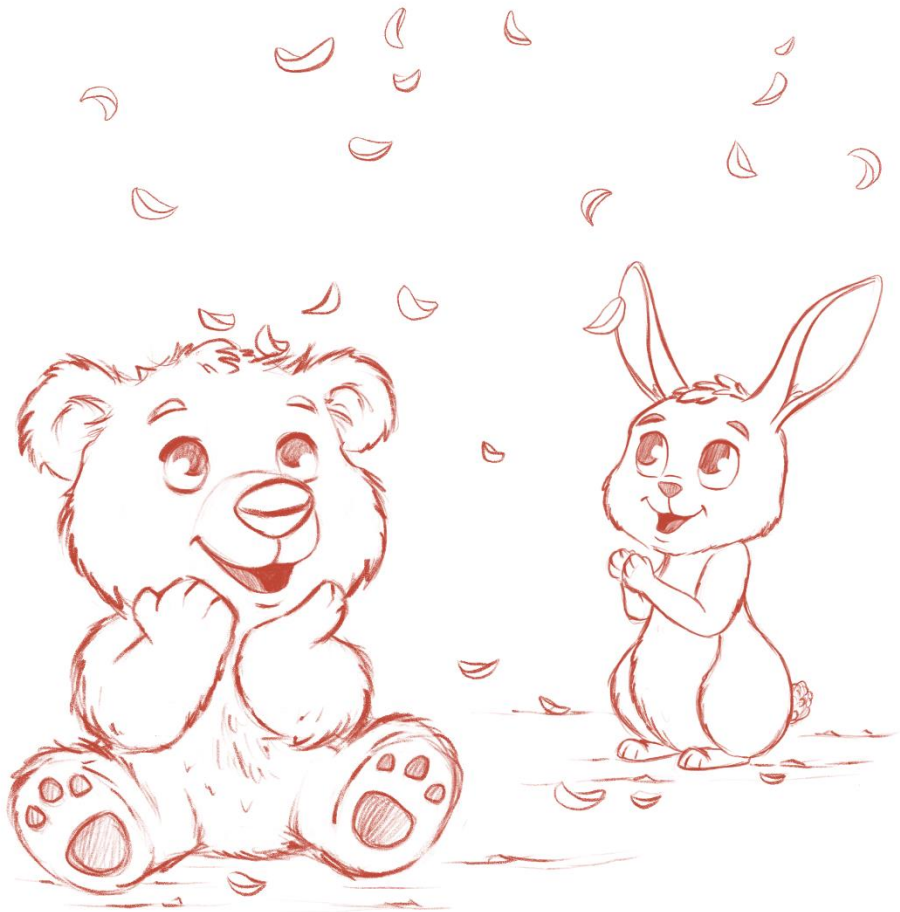
— Тепер прикрий очі та уяви зиму, сніг, і як ми з тобою граємось.

Ведмедик так і зробив. Холод уявляти не довелось, а з іншим допомогла уява та чудова ідея зайця. У своїх думках він опинився на зимовій галявині. Ніс трохи змерз. З неба повільно падали сніжинки й лоскотали щічки. Ведмедик насолоджувався зимовою казкою.

— Ну що, друже, гарна вийшла у нас зима, — заєць весело стукав лапками по гілках.

— Я обожнюю сніг! — промовив задоволений ведмедик.

Навіть коли друг припинив трясти гілки, він ще деякий час лежав під вишнею. На зеленій траві та

сніжинок.

— Нехай вони ще побудуть зі мною, — вирішив не струшувати з себе пелюстки ведмедик.

Задоволені друзі до вечора скочувались з пагорба. А вночі ведмедик спав міцно і солодко. Йому наснилася зима та весняний білий сніг, який подарував йому заєць.

Марія Солтис-Смирнова

Крокус

— Крап-крап, — співали прозорі крапельки, що капали з дерева вниз.

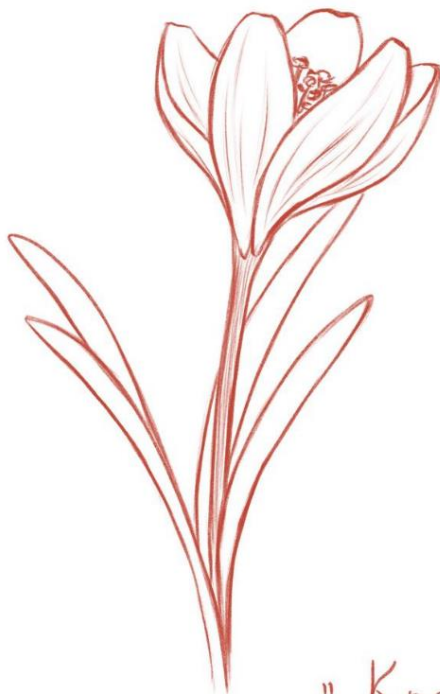
Вони утворили маленьку калюжу, під якою білий сніг ставав дедалі прозорішим.

Тендітні зелені листочки побачили вгорі сонечко і потягнулись до неба. Між них з'явилися стебельця. Вони прагнули наздогнати листя і піднімалися все вище і вище.

Сонце за якийсь час висушило калюжу, приголубило крихітний пуп'янок на верхівці стебла, і він відкрився.

Квіточка така ж жовта, як сонце на небі, роздивлялася довкола.

Десь неподалік заспівала пташка:

" Крокус "

— Весна прийшла,
Розтанув сніг,
І крокус жовтий вже зацвів.

Тендітні пелюстки повернулись у той бік, звідки
линула пісня, і квіточка зустрілася з ще одним пуп'янком.
Цей зовсім не поспішав відкриватись.

Ось на нього сів білий метелик. І від несподіваної
важкості пелюстка вигнулась дужкою.

Гість злякався і полетів далі.

А вітер повторював пташину пісеньку:

— Весна прийшла,
Розтанув сніг,
І крокус жовтий вже зацвів.

Друга квіточка теж розкрила пелюстки назустріч
сонцю.

Весна прийшла...

Сміливі квіточки

На дворі ще була зима. От лише сили її вже майже покинули, тому хитра сива бабця тільки інколи засипала землю снігом і морозила птахів та звірят.

У той час, майже біля самої поверхні землі квіти виструнчилися в чергу, хто за ким буде рости. Та от лихо. Ніхто не хотів бути першим. Всі боялися, що Зима їх заморозить.

— Йди ти, — підштовхував Нарцис тендітну Ромашку.

— Не я, тільки не я, — задкувала Кульбабка.

Аж ось, з якогось далекого куточка вийшла маленька біленька квіточка.

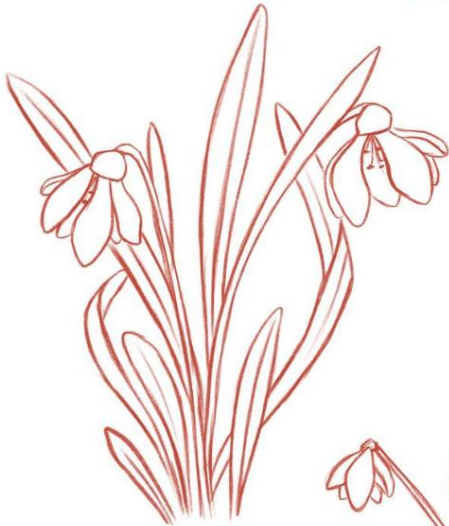
— Я піду, — мовила вона.

— Та ти ж така маленька і тендітна. Зима ж тебе заморозить! — закричали всі квіти. Вони зібралися довкола сміливиці.

— Я сильна, все буде добре, — відказала та.

А потім підійшла ще одна квітка, блакитна.

"Сміливі квітозки"

Підсніжник

пролісок

—Я відразу за тобою, — мовив Пролісок Підсніжнику.

Підсніжник попрямував до поверхні землі.

Там ще де-не-де лежав сніг. Саме з такої кучугури і з'явилися зелені листочки.

Коли Зима побачила це тендітне стебло, зрозуміла, що програла. У неї навіть не вистачило духу заморозити цю сміливу квіточку.

А слідом за нею майже відразу проріс і Пролісок.

Це було на світанку. Тому, коли прокинулися дітлахи і зібралися на вулиці, їх чекало маленьке диво — дві сміливі квіточки.

— Ура, весна прийшла! — закричали діти і почали співати веснянки.

А з неба весело посміхалось сонечко, воно якраз зігрівало землю, щоб зеленоока весна краще впоралась з пробудженням природи.

Тетяна Безушко-Граб

Ведмедикова весна

Настала весна. У лісі прокидалося усе – на деревах розпускалися молоденькі листочки, з-під снігу вигулькувала перша зелена травичка, де-не-де було чути спів пташок. Звірята вже частіше виходили на прогулянку, бо ж так гарно у лісі весною.

На галявині посеред лісу гралися разом зайчик Тимко, білочка Лілі та їжачок Шустик. Усім їм було разом цікаво й весело. Вчора вони гралися в доганялки, сьогодні – в піжмурки, а завтра збиралися разом грати в м'яча. Ліс аж відлунював їхнім сміхом та голосами. Лише ведмедик Михайлик сидів біля берлоги і сумно зітхав. Він лише сьогодні прокинувся із зимової сплячки та не міг зрозуміти, що відбувається довкола. Його розбудили голоси звірят, які бігали поряд із ведмежою берлогою, граючись у піжмурки. Білочка заховалася на дереві, яке росло біля берлоги, і ніхто її не

міг знайти. Ведмедик поглянув у віконце та повільно витягнувся на вулицю. Він сонно позіхав, потирав очі та здивовано дивився на світ навколо. Саме таким його побачили білочка, зайчик та їжачок.

— О, Михайлику, привіт! — зраділи друзі.

— Ходи з нами гратися, — запропонував зайчик Тимко.

— Не хочу, — сердито відповів Михайлик.

— Ходи, Михайлику, ходи. Разом нам буде веселіше, — потягла ведмедика за лапку білочка Лілі.

— Не буду, — відказав і їй ведмедик та знову поліз у барліг.

Там він заліз у ліжечко, накрився теплою ковдрою та намагався заснути. Лежав і лежав, а сон все не йшов. Із вікна було чутно як звірята і далі бігали по лісу, весело перегукуючись. Під ковдрою стало спекотно і маленький ведмедик скинув її на підлогу. До кімнати зайшла матуся-ведмедиця.

— Михайлику синочку, прокидайся, уже весна, — лагідно будила його.

— Не хочу, не буду. Буду спати, — відповів їй малий і повернувся на інший бік.

Мама-ведмедиця захвилювалася.

— Може ти захворів, бо ж усі ведмеді прокинулися. І твої братик і сестричка вже пішли на прогулянку.

— Не хочу я нікуди йти. Я буду спати, — відповів ведмедик і вдавано захропів.

Мама занепокоєно зачинила двері, але далеко не відходила.

Михайлик намагався влягтися зручніше і знову заснути. Узимку так добре в берлозі – тепло, їжу шукати не треба, посмоктав лапу і ситий. А тепер – йди, гуляй, їсти щось собі шукай. Не хотів ведмедик щоб наступала весна. Крутився, вертівся, а сон все не йшов. І знову лунали голоси звірят, птахів, а поряд було чутно шуркання лап інших ведмедів.

Цілий день лежав ведмедик у ліжку. Мама заглядала до нього, пропонувала ліки, а він прикидався сплячим і все відмахувався від неї.

На другий ранок Михайлика вже боліла спинка від того безцільного лежання. Пташки розбудили його з самого ранку, у берлозі ще всі спали, а йому набридло вилежуватися, бо ж і вночі сон був коротким та неглибоким, тому вирішив він все-таки вийти на галявину.

А там було так гарно! Пташки виспівували свої пісні, змагаючись один з одним, перші квіти розповсюджували свої пахощі так, що аж захотілося щось з'їсти, травичка була м'якенькою та ніжною, а сонечко привітним і лагідним. Йому стало так добре, що він закрив очі та підставив свою волохату мордочку до сонечка і ніжився під теплими промінчиками. Так його зненацька й угледіла білочка Лілі. Вона також полюбляла прокидатися рано-вранці, щоб натішитися вранішньою красою лісу.

— Привіт, Михайлику, - тихо, щоб не налякати друга, озвалася вона.

— Привіт! – відповів Михайлик розплющуючи оченята.

— Скажи, що гарно у нашому лісі весною? – запитала Лілі.

— Гарно! – відповів їй ведмедик, знову підставляючи мордочку до сонечка і усміхаючись.

— То ти сьогодні будеш із нами гратися? – запитала білочка.

— А можна? – трохи засоромлено перепитав Михайлик, згадуючи себе вчорашнього.

— Звісно, можна, — відповіла Лілі, — Адже чим більше нас, тим веселіше. А весною ще цікавіше, чим взимку. Бо весною ж у лісі скільки всього цікавого.

Цілий день звірята гралися в м'яча на галявині посеред лісу, бігали наввипередки, розповідали один одному цікаві історії, тішились.

А ввечері перед сном Михайлик сказав мамі:

— Як гарно у лісі весною! А ще краще, що у тебе є друзі, з якими цікаво і весело гратися!

Тетяна Строкач

Хто та дівчинка у шапці,
В рукавичках хутряних?
Одяглася тепло вранці,
Бо мороз іще не зник.
Поруч всілося дівчатко
У сукенці та вінку.
Квіти стали розцвітати
На зеленому лужку.
Що за диво? Зовсім поруч
І тепло, і холоди?
Хто праворуч? Хто ліворуч?
Хто розтоплює льоди?
Не дивуються малята-
Стріла Зимонька Весну.
Вже птахи вивчають радо
Ніжну пісню чарівну.

Кравчиня

У мами-зайчихи турбот чималенько,
Бо шиє малятам обнови гарненькі.
Встигати у лісі за модою складно,
Та одяг модельний пошиється вправно!
Світшоти і худі, футболки і шорти-
Чимало у швачки складної роботи.
Барвисті спіднички, костюми, сукенки
Малим зайченятam сподобались, певно.
В яскравих обновах зібрались на свято,
Там друзів на них зачекалось багато.
Зайчиха- і модна, і стильна майстриня,
Бо джегенси, бомбер і топ шиє нині.

Парасолька

Капризує щось погода,
Дощ зі снігом нині в моді.
Вітру не до парасольок-
Сірі хмари небом гонить.
А маленьким зайченят
Від негоди де сховатись?
Парасолька зелененька
Прихистила їх швиденько.
Місця досить і звірятам,
І малесеньким пташатам.
Хоч лякає снігом лютий,
Та весняний поступ чути!

Дует

— До-ре-мі, — дівча вчить гами.
— Ти, Мурко, співай так само!
Нумо: мі-фа-соль-ля-сі!
Ноти вчи зі мною всі!
Кіт старається: — Мур-няви!
Відпусти мене до мами!
Молочка поп"ю і вмить
Гама вдало зазвучить!

Котики

Пухнасті білі котики
Вмостились на хмаринці.
Тепленько їм і хороше
Біля матусі- киці.
Пухнасті білі котики

Муркочуть за дахами.
А ми внизу дивуємось:
— Гуркоче грім над нами?
Пухнасті білі котики
Всміхаються у вуса.
Погляну на хмариночки
І теж їм усміхнуся!

Весняночка

Прокидайся, маленька весняночко,
Відкривай вже очиці свої!
Подаруй ясне сонечко зраночку,
Бо чекають ліси і гаї.
Поверни вже пташиночку з вирію,
Хай щибече на радість усім!
Принеси дні щасливі та мирнії
Після хмурих стривожених снів...

Заквітчай нашу земленьку рідную,
Хай буяє зелений розмай!
Дай же днину — і теплу, й погідную,
Звесели український наш край!

Як їжачок Весну врятував

В дубовому лісі давно мала розпочатись весна. Та всюди лежали кучугури снігу, які й не думали танути. Лісові жителі нічого не розуміли, одні прокидались від сплячки, інші повертались з теплих країв.

От і їжачок Остін, прокинувся в своєму будиночку, під коренями столітнього дуба. Причепурився опісля зимової сплячки та, відкривши двері, так і застиг на порозі. Довкола, куди сягало око лежав сніг.

— Оце так, невже я прокинувся раніше — розгублено промовив їжачок.

Спочатку Остін вирішив знову лягти спати. Та раптом він почув тихий плач. Хтось неподалік потребував допомоги, тож Остін не міг залишатись осторонь. Він пішов на звук і зовсім скоро, під кроною розлогої ялинки він побачив маленьку дівчинку. Одягнена вона була у сукню, неначе сплетену з молодої

соковитої трави. Волосся кольору пшениці, заплетене в акуратну довгу косу. А на голові вінок із барвистих квітів.

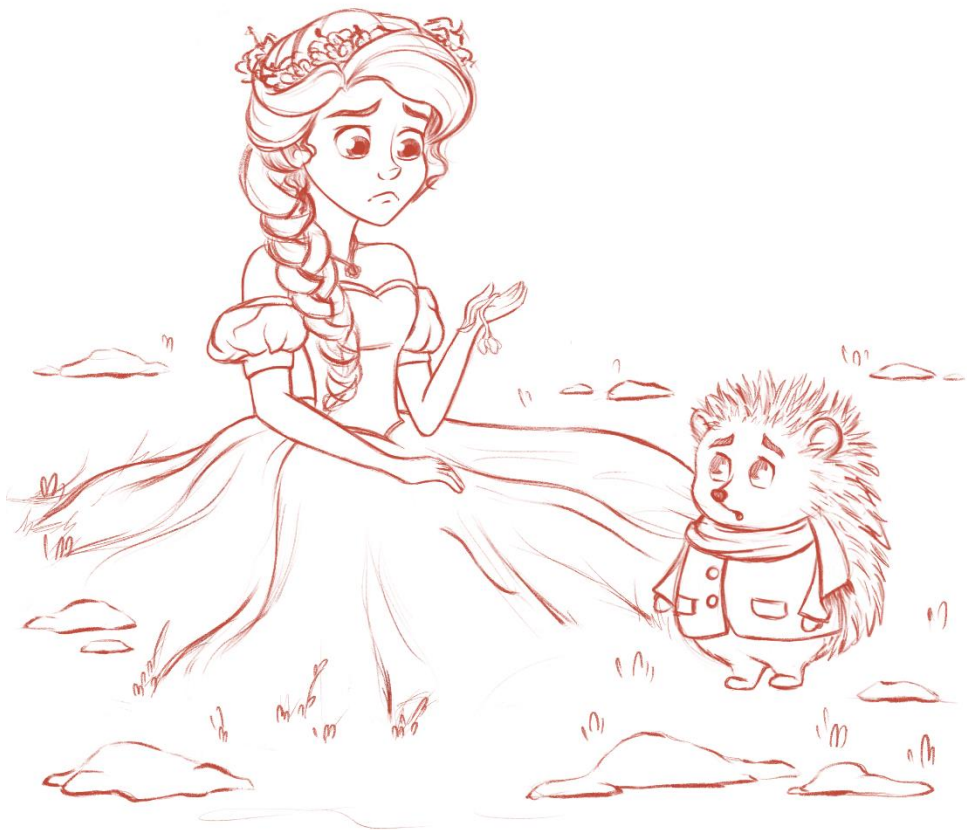
— Чому ти плачеш, щось сталося? — запитав їжачок, підходячи ближче.

— Старша сестра не поступається. Вже давно настав мій час, та Зима не хоче йти, сподобався їй цей край.

— Невже ти Весна — вражено припустив їжачок.

— Та яка я весна, як каже сестра, я - мала шмаркачка, от підросту і стану сильнішою, рівною їй тоді й зможу називатись Весною, — промовила і знову гірко заплакала юна Весна.

— Чекай, але ж ти не можеш отак просто здатися! Якщо Зима не відступить то сніг так і не розтане. А з ним і не зможуть прокинутись від сну дерева кущі і трави. Якщо нічого не буде рости то потім лісовим жителям не буде що їсти. — запанікував Остін уявивши, що буде якщо так і не настане весна.

— Я надто слабка і не можу нічого вдіяти. — сумно промовила Весна. — Навіть не можу вийти з під віт ялинки, за цим незримим кордоном вже панує моя сестра.

— Невже нічого не можна вдіяти? — в надії запитав Остін.

— Якщо тільки ти мені допоможеш. — На мить Весна задумалась, тоді рішуче знала зі свого вінка маленьку маргаритку і простягнула Остіну. — Візьми, вона захищатиме тебе від магії старшої сестри. Попри силу зими є дещо непідвладне навіть їй. Три весняні першоцвіти, що проростають навіть під снігом. Якщо ти знайдеш і принесеш мені їх, я стану сильнішою, і зможу побороти сестру.

— Але, що це за квіти, і де їх шукати? — Розгубився їжачок, приймаючи тендітну маргаритку.

— Це підсніжник, пролісок і жовтий крокус. Вони ростуть там де й завжди, кожного року в цьому лісі. — Промовила схвильована Весна, нарешті в неї появилась

надія, — Поспіши і чим швидше принеси мені їх, щоб я могла все виправити.

Їжачок спочатку розгубився, де ж йому шукати квіти? Де саме в лісі, зазвичай, вони цвітуть? Аж раптом, він пригадав, як минулого року бачив цілу клумбу підсніжників, під березою на якій жила його знайома білочка Кася. Тож не гаючи часу Остін відправився туди.

У березовому гаю, як і в усьому лісі, куди не глянь лежав сніг, тож Остін не одразу зміг знайти вірний шлях. Та чарівна маргаритка, кожного разу, коли він вагався куди йти сяючим променем вказувала йому шлях.

— Привіт Остіне, — привіталась Кася, побачивши їжачка. — А чому ти так рано прокинувся, зима ще у лісі.

— Ой Касю, біда! — Розказав Остін, що сталося з Весною, і що він намагається їй допомогти шукаючи першоцвіти по лісу.

Вислухавши друга, Кася одразу ж зголосилася допомогти йому. До того ж в зимовому лісі білочка краще орієнтувалась за їжачка.

Разом вони розгребли сніг під коренями берези, і там справді виявилось кілька підсніжників з ніжними білими бутонами.

Остін обережно зірвав один підсніжник, і став думати де шукати решту квітів.

— Якщо я правильно пам'ятаю, — роздумуючи промовила Кася, — то жовті крокуси росли на узліссі, а проліски на схилі яру.

— Це в різних кінцях лісу, — розгубився Остін.

— Так давай розділимось, так ми швидше дістанемо квіти і врятуємо Весну. — Запропонувала Кася, та так і зробили.

Поки білочка пішла за крокусами, Остін відправився на пошуки пролісків. Та раптом, нізвідки почалась справжня снігова завірюха. Снігом мело так, що нічого не було видно. Проте Остін не зупинявся, вперто йшов вперед. Підсніжник в його лапках засяяв і сніг перед ним розступався, пропускаючи. А сонячний промінчик з маргаритки вказував вірний шлях. Тож

їжачок зміг без пригод дістатись яру, де на схилі, серед снігу знайшов квітку проліска.

Назад він поспішив одразу до Весни, та на півдорозі чарівний промінь маргаритки почав вказувати в іншу сторону. Остін довірився квіточці, і зовсім скоро вона вивела його до Касі, що потрапила в пастку завірюхи. Білочка знайшла жовтий крокус, і саме він зігрівав її теплом весни, не даючи замерзнути.

Завірюха набирала сили, та двоє друзів, під захистом чарівних квітів змогли дістатись юної Весни. Як тільки вони передали їй чарівні першоцвіти, так маленька дівчинка змінилась, враз виросла. Тепер це була молода дівчина, що не поступалась силою сестрі Зимі.

— Дякую вам друзі за допомогу, — вклонилася Весна звірятам і розтанула, наче й не було її.

Враз повіяв теплий вітер, засяяло сонечко на небі. Розтанув весь сніг, зазеленіла трава й дерева. Розцвіли

довкола квіти. Весна перемогла Зиму, і все стало на свої
місця.

Олена Симоненко

Як кротенята створили свято

У маленькій хатинці, а, точніше – норі
Проживало чимале сімейство кротів.
Мама Кротиха і таточко Кріт,
І кротенятка живуть там сім літ.
Шестеро діток малих сліпуватих
Треба щоденно усіх годувати.
Мама і тато на працю ходили:
Лапками землю старанно так рили.
Шукали зернятка, сухі корінці.
І, може б, звичайними дні були ці,
Та якось малеча придумала свято
Для мами Кротихи. Її привітати
Захтіло одразу всі шість кротенят.
Адже у кротів не було досі свят...
Поки Кротиха і Кріт на роботі,
Шість кротенят поділили турботи.
Каже Кріток:

– Починаймо з оселі!
Треба прибрати від долу до стелі.
Йому Кротишка мала відказала:
– А я про запас корінців наскладала.
Давайте матусі я торт з них зготую.
Така смакота її точно здивує!
Говорить Кротюк:
– Хочу пісню співати.
Матусю Кротиху отак звеселяти!
– А я подарую матусі зернятко,
Яким частував мене наш добрий татко.
Зернятко я трішки лише відкусив,
А іншу частинку матусі лишив.
Малесенький Кротик до них своє каже:
– Я вкрию матусю, як та спати ляже.
– А я поцілую у чорненьку щічку!
Яке ж у матусі хорошеньке личко!
Малята взялися в норі прибирати,
Така вже красива й велика в них хата!

Кротишка у форму кладе корінці.
Які кротенята в батьків молодці!
З роботи батьки повернулись в оселю,
А їх зустрічає прекрасна вечеря,
Чистесенька нірка, без зайвих листочків.
І шестеро діток, що стали рядочком.
– Татусю, сьогодні ми раді сказати,
Віднині у нашої матінки свято.
Ходи до нас, тату, і маму вітай
І скоро на День Татуса ти чекай!
Матуся від радості плакати стала:
– Яка я щаслива! Пишаюся вами!
Мої кротенятка, я так вас люблю!
Ходіть, вас по черзі усіх обійму.
В кротячім сімействі сьогодні День Мами,
А ви, дітки, мам своїх як привітали?

Зміст

Наталя Жиліна-Жура

Весняні котики	3
Спросоння	5
Про мляву білку	6
Заяча шубка	7
<i>Наталя Бурянчик. Вінок із кульбаб</i>	9
<i>Іванна Голуб. Нектар життя</i>	16
<i>Світлана Тодер. Квітковий секрет</i>	24
<i>Еліна Заржицька. Коли квітне яблуня</i>	32
<i>Ганна Должек</i>	
Курчатко і великодня печера	42
Як білчеченята весну виглядали	48
<i>Людмила Маркова</i>	
Весняний ліс	54
Квіти для мами	56
Про ласку, яка хотіла бути особливою	58
Весняна метушня	62
<i>Максим Парфіненко. Ведмежа цибуля</i>	64
<i>Надія Малафєєвська. Маленька казка про першу квіточку</i>	72
<i>Світлана Костюк. Міст дружби</i>	76
<i>Олена Скуловатова</i>	
Пригоди мишенятка Куцика	83
Світлячок і вітрячок	92
<i>Наталя Кондратюк. Пташина робота</i>	99

<i>Окасана Курійокі. Сніг від зайця</i>	107
<i>Марія Солтис-Смирнова</i>	
Крокус	113
Сміливі квіточки	116
<i>Тетяна Безушко-Граб. Ведмедикова весна</i>	119
<i>Тетяна Строкач</i>	
«Хто та дівчинка...»	126
Кравчиня	127
Парасолька	129
Дует	130
«Пухнасті білі котики»	130
«Прокидайся, маленька весняночко...»	131
<i>Степан Соляр. Як їжачок Весну рятував</i>	133
<i>Олена Симоненко. Як кротенята створили свято</i>	141